

ÅRSREDOVISNING 2018

MODERNA MUSEET

Framsida, från vänster till höger:

Modernautställningen 2018
Med framtiden bakom oss
Stockholm 20.10 2018–6.1 2019
Eric Magassa, Från serien *THE LOST SERIES, GÖTEBORG*, 2017
© Eric Magassa / Bildupphovsrätt 2019

Golden Sunset
Stockholm 25.3 2017–4.3 2018
Tova Mozard, *Weird Tales*, 2005
© Tova Mozard / Bildupphovsrätt 2019

Nathalie Djurberg & Hans Berg
En resa genom träsk och förvirring med små glimtar av luft
Stockholm 16.6 2018–9.9 2018
Nathalie Djurberg & Hans Berg, *The Experiment*, 2009
© Nathalie Djurberg & Hans Berg / Bildupphovsrätt 2019
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Baksida, från vänster till höger:

Louise Nevelson
Stockholm 9.9 2017–14.1 2018
Louise Nevelson, *Dawn's Host*, 1959
Private collection, Courtesy Fondazione Marconi.
© Louise Nevelson / Bildupphovsrätt 2019
Foto: Albin Dahlström/Moderna Museet

Concrete Matters
Stockholm 24.2 2018–13.5 2018
Joaquín Torres-García, *Locomotora con casa constructiva*, 1934
© Joaquín Torres-García/Bildupphovsrätt 2019
Foto: Colección Patricia Phelps de Cisneros

Art et Liberté
Brytning, krig och surrealism i Egypten (1938–1948)
Stockholm 28.4 2018–12.8 2018
Mayo, *Coups de Bâtons*, 1937
© Mayo / Bildupphovsrätt 2019

Warhol 1968
Stockholm 15.9 2018–17.2 2019
Andy Warhol, *Electric Chair*, 1967
© 2019 Andy Warhol Foundation for the Visual Arts
/ ARS, New York / Bildupphovsrätt

Moderna museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting adress
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

Dnr MM 2019/36

ÅRSREDOVISNING 2018

Innehållsförteckning

1 ÖVERINTENDENTENS INLEDNING.....	3
2 RESULTATREDOVISNING.....	4
2.1 INLEDNING.....	4
2.1.1 Verksamhetens indelning.....	4
2.1.2 Verksamhetens kostnader och intäkter.....	4
2.1.3 Verksamhetens viktigaste prestationer.....	5
2.2 MUSEETS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER.....	5
2.2.1 Inledning.....	5
2.2.2 Kvalitet.....	6
2.2.3 Fri entré-reformen.....	6
2.3 SAMLA OCH BEVARA.....	6
2.3.1 Inledning.....	7
2.3.2 Konservering och förebyggande åtgärder.....	7
2.3.3 Förvärv.....	8
2.3.4 Konstdatabasen och webbplatsen SAMLINGEN.....	9
2.3.5 Forskning och samverkan med universitet och andra museer.....	10
2.4 VISA OCH FÖRMEDLA.....	11
2.4.1 Samlingspresentationen.....	11
2.4.2 Depositioner och utlån.....	12
2.4.3 Utställningar och kataloger.....	13
2.4.4 Våra besökare.....	16
2.4.5 Barn- och ungdomsverksamhet.....	17
2.4.6 Visningar.....	20
2.4.7 Program.....	23
2.4.8 Tillgänglighet för funktionsnedsatta.....	27
2.5 VERKSAMHETEN I MALMÖ.....	29
2.6 MEDVERKANS- OCH UTSTÄLLNINGERSÄTTNING.....	29
2.7 PERSONAL- OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING.....	30
2.7.1 Rekrytering.....	30
2.7.2 Kompetensutveckling.....	30
2.7.3 Personalsammansättning.....	30
2.7.4 Arbetsmiljö och sjukstatistik.....	31
2.8 LOKALKOSTNADER.....	32
2.9 AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET.....	32
2.10 SAMARBETE OCH SAMVERKAN.....	33
2.10.1 Statens centrum för arkitektur och design.....	33
2.10.2 Nationalmuseum.....	34
2.10.3 Övrig samverkan.....	34
2.11 ÖVRIGT.....	34
2.11.1 Särskilda redovisningskrav.....	34
2.11.2 Restitution av konstverk.....	34
3 FINANSIELL REDOVISNING.....	35
3.1 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER.....	35
3.2 RESULTATRÄKNING.....	36
3.3 BALANSRÄKNING.....	37
3.4 ANSLAGSREDOVISNING.....	39
3.5 NOTER.....	40
4 UNDERSKRIFT.....	48

1 ÖVERINTENDENTENS INLEDNING

Moderna museet har som motto ”Ett öppet museum i en större värld”. Det har i hög grad gällt under 2018, då en stor del av programmet har präglats av ambitionen att undersöka andra geografier än de för konstmuseer vedertagna. Första halvåret visade vi *Concrete Matters*, en stor exposé över den konst som växte fram i de kosmopolitiska städerna Montevideo, Caracas, Buenos Aires, Sao Paulo och Rio de Janeiro under några vitala decennier i 1900-talets mitt. Parallellt lyfte museet fram den första större utställningen om Art & Liberté, ett surrealistiskt konstnär- och författarkollektiv i Kairo, verksamma vid samma tidpunkt. Och i Malmö intog två av frontfigurerna i det polska avantgardet, Katarzyna Kobro och Wladyslaw Strzeminski, hela turbinhallen med verk i gränslandet mellan arkitektur, konst och design från mellankrigstiden.

Svenska konstnärer i en internationell kontext har varit en avgörande faktor i arbetet med att öppna upp museet för en större värld. Först Nathalie Djurberg / Hans Berg vars animerade scenerier av objekt, musik och rörlig bild, präglade av dröm och drama, som efter en välbesökt sommar på Skeppsholmen fortsatt ut på en längre turné. Därefter de nästan 40 konstnärer som inom ramen för Modernautställningen, en återkommande genomlysning av den svenska konstscenen, tagit tag om vår samtid och visat på hela dess komplexitet och alla de möjligheter som står till buds i en mer mångfaldig och komplex värld.

En större värld har också varit ett viktigt ledmotiv för museets programverksamhet och många av de visningar på ett flertal språk som intresserar allt fler besökare – veckans alla dagar, året om pågår arbetet med att nå nya grupper, vid sidan av den trogna publiken som sammantaget överstiger 600 000 personer i alla åldrar. Året avslutades med den framgångsrika museikonferensen *The Museum in Transition* inom ramen för den internationella museiorganisationen CIMAM, med deltagare från hela världens konstinstitutioner. Globaliseringen och det framtida museilandskapet var föremål för intensiva diskussioner och kollegiala utbyten över gränserna.

Satsningen på att vidga fältet såväl på hemmaplan som i relation till omvärlden har konkretiserats i ett antal centrala förvärv. Museets upprop för ökade medel till att berika samlingen har hittills resulterat i en finansiell förstärkning från vänföreningar och privatpersoner. Bland andra Dayanita Singh, Atsuko Tanaka, Lygia Clark, och Walid Raad med rötter i Indien, Japan, Brasilien respektive Libanon finns nu representerade med viktiga verk tillsammans med konstnärskap som Frank Bowling, Lap See-Lam, Ian Cheng och Anders Sunna, varav några är baserade i Sverige. Endast så kan en samling växa in i framtiden för att bli morgondagens klassiker. Museet delar den vid årsskiftet avgångne överintendenten Daniel Bimbaums förhoppning om att ett engångsbelopp från regeringen ska komma att bidra till att skapa en större mångfald i samlingen.

Moderna Museet: Samlingen, som museet publicerade under året, är ett koncentrat av 125 konstnärskap från 1900-talets början till idag med exempel på fotografer vars bilder sträcker historien tillbaka till 1840-talet. Denna samlingsvolym kommer att vara giltig under överskådlig tid, men för att fortsätta att vara relevanta för omvärlden och för att utvecklas vidare in i framtiden behöver museet också fortsättningsvis stöd från såväl privat som statligt håll.

Ann-Sofi Noring
Tf överintendent

2 RESULTATREDOVISNING

2.1 INLEDNING

Enligt gällande regler ska statliga myndigheter redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen i förekommande fall särskilt har angivit i regleringsbrev eller annat beslut. Myndigheten bestämmer själv, om inte regeringen har beslutat något annat, om indelningen av resultatredovisningen. En övergripande restriktion är att den främst ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Därutöver finns också krav på att resultatredovisningen ska vara överskådlig och rättvisande.

2.1.1 Verksamhetens indelning

Museet redovisar verksamheten indelad i två verksamhetsgrenar. Enligt museets mening ger dessa två grupper en god bild av i stort sett hela verksamheten samtidigt som kravet på överskådlighet kan uppfyllas.

De två verksamhetsgrenarna är:

- **Samla och bevara** (förvärv, konservering och förebyggande åtgärder)
- **Visa och förmedla** (samlingspresentation, utställningar och kataloger, depositioner och utlån, visningar, program, barn- och ungdomsverksamhet samt tillgänglighet för funktionshindrade).

Verksamheten i Malmö ingår i de två verksamhetsgrenarna

2.1.2 Verksamhetens kostnader och intäkter

Kostnaderna indelas i direkta kostnader, lokalkostnader samt overheadkostnader.

Till de direkta kostnaderna förs, förutom de kostnader som är direkt och omedelbart hänförliga till en viss aktivitet eller projekt, även personalkostnaderna för den personal som direkt arbetar med de två verksamhetsgrenarna. Moderna museet har inte någon särskild tidredovisning varför fördelningen av personalkostnaderna till viss del har skett genom bedömningar och schablonberäkningar.

Overheadkostnaderna består huvudsakligen av personal-, lokal- och omkostnader för ledning och administration. Dessa kostnader har fördelats på de två verksamhetsgrenarna proportionellt i förhållande till de direkta kostnaderna (exklusive lokalkostnader).

I lokalkostnaderna ingår förutom hyror även kostnaderna för städning och bevakning.

Lokalkostnaderna svarar för nästan en tredjedel av museets totala kostnader och till skillnad från många andra myndigheter är dessa kostnader inte påverkbara. Det är istället så att till stor del är det lokalerna som utgör själva verksamheten eller i varje fall till mycket stor del anger både förutsättningarna och begränsningarna för verksamheten. Det är svårt att på ett rättvisande sätt fördela lokalkostnaderna mellan de olika verksamhetsgrenarna bl.a. därför att en stor del av lokalytan består av allmänna utrymmen. Museet har valt att fördela kostnaderna för de gemensamma och allmänna lokalytorna på samma sätt som overheadkostnaderna.

Intäkterna består av anslagsmedel och övriga intäkter. De övriga intäkterna, som är entréintäkter, försäljningsintäkter, deltagaravgifter etcetera, har fördelats mellan verksamhetsgrenarna på samma sätt som de direkta kostnaderna. Anslagsmedlen utgör i princip skillnaden mellan de totala kostnaderna och de övriga intäkterna.

Verksamheternas direkta kostnader och intäkter framgår av tabellen nedan:

Tabell 1 Verksamhetsgrenarnas kostnader och intäkter (mkr)

Verksamhetsgren	2018			2017			2016		
	Totala kostnader	Intäkter		Totala kostnader	Intäkter		Totala kostnader	Intäkter	
		Anslag	Övriga		Anslag	Övriga		Anslag	Övriga
Samla och Bevara	22,1	21,5	0,6	21,3	21,0	0,2	21,4	20,3	1,1
Visa och Förmedla	177,7	130,2	47,2	191,1	128,9	60,7	181,8	125,2	56,4
SUMMA	199,8	151,7	47,8	212,4	149,9	60,9	203,2	145,5	57,5

Källa: Agresso

2.1.3 Verksamhetens viktigaste prestationer

Enligt de generella anvisningarna för myndigheternas resultatredovisning ska denna dels översiktligt beskriva verksamheten och resultatet av verksamheten, dels beskriva hur myndighetens viktigaste prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

Den övergripande indelningen för den följande redovisningen är de två verksamhetsgrenarna **Samla och bevara** och **Visa och förmedla**. Inom respektive verksamhetsgren förekommer ett antal typer av prestationer. Dessa prestationstyper består i sin tur av ett varierande antal enskilda prestationer. Antalet kan variera från ett par stycken till flera hundra och inom samma grupp kan det förekomma både ”stora” och ”små” prestationer. Inom vissa prestationstyper kan prestationerna vara homogena medan det inom andra kan vara många olikartade prestationer. Det är därför inte helt enkelt att hitta en redovisningsstruktur som samtidigt som den ger en god och fullständig bild av verksamheten också är överskådlig och kortfattad. Museet har mot bakgrund av kravet att beskriva hur myndighetens viktigaste prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader, identifierat följande viktiga prestationer/prestationstyper:

- Konservering och förebyggande vård
- Förvärv
- Samlingspresentationen
- Tillfälliga utställningar
- Barn- och ungdomsverksamhet
- Visningar

I de följande avsnitten redovisas verksamhetsgrenarna och de viktigaste prestationerna mer utförligt. Redovisningen innehåller också delar som inte ryms i begreppet viktigare prestation men som museet ändå bedömer vara väsentligt att redovisa. Hit hör t.ex. det med Nationalmuseum gemensamma Konstabiblioteket, Konstdatabasen samt forskning. Kostnaderna för dessa övriga prestationer fördelas på samma sätt som OH-kostnader

Den höga andelen lokalkostnader slår igenom starkt vid fördelningen av kostnader på de olika prestationstyperna. Prestationstyperna Samlingspresentationen och Tillfälliga utställningar belastas med lokalkostnader på ca 47,5 mkr medan prestationstyperna Barn och ungdom och Visningar endast har lokalkostnader på ca 4,6 mkr.

2.2 MUSEETS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER

2.2.1 Inledning

Utställningar och samlingspresentationer är museets grundläggande sätt att levandegöra modern och samtida konst. Genom de ständiga val som görs för att komponera det bäst tänkbara utställningsprogrammet lyfts konsten fram och blir synlig i mötet med publiken. Valen görs mot bakgrund av museets historia och den värld museet är en del av, samtidigt utgör varje val en grundsten för den framtida historieskrivningen. Samlingen är inte en och odelad utan består av en mängd verk som för närvarande visas kronologiskt, men med utrymme för tematiska fördjupningar av olika slag.

Här finns ständiga möjligheter till upptäckter och nya erfarenheter där ett historiskt vaneseende bryts mot ett "här och nu".

Faktorer som genusbalans, mångfalds- och barnperspektiv finns integrerat i hela planeringen och iscensättandet av museets utställningar och samling. I visningar, audioguides, filmer och andra förmedlingsaktiviteter poängteras ytterligare konstens självklara plats i dagens samhälle.

Museet verkar för konstnärlig och kulturell förnyelse genom att aktivt arbeta med levande konstnärer. Konstnärerna som medverkar i utställningar eller andra program vittnar samfällt om att museet är en god samarbetspart som tar vara på konstnärernas erfarenheter samt främjar experiment och förnyelse. Endast så kan museet också fortsätta att utveckla sin position som ledande institution.

Det för ett museum grundläggande arbetet med att främja konstvetenskapen, bl.a. genom att vetenskapligt belysa samlingen, görs kontinuerligt. I forskarsymposier, publika seminarier och skrifter lyfts frågeställningar och ny kunskap fram. Detta är ett tålmodigt och ibland mindre synligt arbete som ständigt pågår, internt och externt.

Enligt museets visionsdokument ska Moderna museet fortsätta att verka i den anda av öppenhet och experimentlusta som alltid har varit dess signum. Konstens och konstnärernas närvaro är av största betydelse, likaså dialogen med en aktivt deltagande publik. Genom att utveckla detta samspel byggs ett museum för framtiden. Mottot *Ett öppet museum i en större värld* har steg för steg implementerats i de flesta av museets delar och kommer att vara ledord även framöver.

Sammantaget har målen enligt museets verksamhetsplan för 2018 i huvudsak nåtts vad gäller antalet utställningar, visningar, verksamheten för barn och unga och förvärv. Det ekonomiska utfallet är bättre än budget främst beroende på att entréintäkterna blev högre än förväntat. Detta berodde till stor del på Warholutställningen. Även konferensuthyrningen överträffade budgetförväntningarna. Sammantaget innebär detta att museet går ur 2018 med ett anslagssparande på ca 3,3 mkr.

I förhållande till 2017 är såväl kostnader som intäkter ca 10 mkr lägre främst beroende lägre utställningskostnader och entréintäkter.

2.2.2 Kvalitet

Moderna Museet har sedan Årsredovisningen 2012 utvecklat resonemanget kring kvalitetsbegreppet för myndigheten i ett särskilt kapitel. Kriterier som besöksfrekvens, mediarespons och resursfördelning har diskuterats, liksom begrepp som relevans, angelägenhet och vad som kan anses vara "lagom" kvalitet. Ett antal kvalitetsindikatorer har betonats som programmets balans avseende genus och mångfald, donatorers intresse för att skänka medel och verk, internationell uppmärksamhet och lokal förankring samt en budget i balans för att nämna några indikatorer på en kvalitativ verksamhet.

2018 skiljer sig inte i något avseende från de tidigare analyserna av verksamhetens kvalitet. Istället för att upprepa tidigare skrivningar hänvisar vi därför till en längre text i Årsredovisningen 2017.

2.2.3 Fri entré-reformen

För Moderna museet har fri entré-reformen skapat förutsättningar för ett ovanligt livaktigt och välbesökt år. Moderna museet Malmö eftersträvar att om möjligt helt undvika entréavgifter till tillfälliga utställningar. I Stockholm valde museet att ta entréavgift till de tre stora utställningarna Concrete Matters, Nathalie Djurberg / Hans Berg samt Modernautställningen 2018. Dessutom togs en mindre entréavgift för de mellanstora utställningarna Art & Liberté och Warhol 2018.

. Det gemensamma för de avgiftsbelagda utställningarna i Stockholm är att de helt är baserade på inlån från andra museer och samlingar, i dessa fall från utlandet. Detta återspeglar en principiell tolkning av entré-reformens formulering om de statliga museernas rätt att ibland ta entréavgift. När våra tillfälliga utställningar är baserade på egna samlingar och i grund och botten handlar om att tillgängliggöra kulturarvet kommer de inte att vara avgiftsbelagda. Större utställningar som helt vilar på kostsamma inlån av verk som inte tillhör museets samling är exempel på den typ av utställning som vi betraktar som undantagna fri entré-reformen.

Moderna museet i Stockholm har en arkitektur som gör det enkelt att skilja samling från tillfälliga utställningar. Det är därför inte särskilt komplicerat att undantagsvis ta betalt för dessa. I Malmö är de arkitektoniska förutsättningarna annorlunda. Hela byggnaden är mindre och det är inte lika lätt att skilja tillfällig utställning från samlingspresentation.

Fri entré-reformen har under andra året inneburit en fortsatt publiktillströmning och en livligare atmosfär i hela byggnaden. Vi har fortsatt en rad program som syftar till att attrahera och möta en publik som är mindre van vid museibesök, bland annat ett ökat antal visningar på många olika språk. En kraftigt växande publik för naturligtvis med sig en del utmaningar. Det handlar i första hand om bemötande och säkerhet. Också för själva anläggningen har denna stora och mycket rörliga publik effekter som vi redan efter några månader kände av vad gäller slitage. Vår bedömning är att fri entré-reformen för Moderna museets räkning är finansierad vad gäller inkomstbortfallet, men att uppkomna merkostnader hotar att urholka finansieringen av vår verksamhet om inte ytterligare medel skjuts till.

2.3 SAMLA OCH BEVARA

2.3.1 Inledning

Moderna museet har en av Europas främsta samlingar av modern och samtida konst. Det är en remarkabel samling med världsrykte, där ett antal nyckelverk av konstnärer från 1900-talets början till idag tecknar en levande konsthistoria. Tack vare framsynta förvärv genom tiderna kan museet idag, med sina begränsade ekonomiska resurser, bevara toppositionen och fortsätta att göra strategiska förvärv för framtiden. Under 2018 har antalet donationer och förvärv fortsatt att ligga på en hög nivå. Samlingen växte med 142 verk 2018 och vid årets slut var 74 845 konstverk registrerade i museets konstdatabas.

2.3.2 Konservering och förebyggande åtgärder

I arbetet med att bevara Moderna museets stora konstsamling ingår dels aktiva konserverings- och underhållsarbeten på enskilda konstverk, dels förebyggande åtgärder i utställning och magasin. Bevarandearbetet omfattar även inlånade konstverk, rådgivning kring deponerad konst, syning av status inför och efter utställningar, vård och restaurering av utomhusskulpturer, utveckling av metoder för bevarande och konservering av samtida konst samt bevarandeansvar för konstverksmagasinen och klimatkontroll. Museets konservatorer är specialister inom områdena fotografi, måleri, objekt/skulptur, konst på papper och rörlig bild.

Bland de bevarandeinsatser som utförts under 2018 kan följande nämnas: Vera Nilsson, kring Fall 1917 av Pierre Huyghe, Alex Israel: Sky Backdrop, Andy Warhols kotapet, Malevitj pamphlet, Oscar Gustaf Rejlanders tidiga fotografier, Tadeuz Kantor: Tadana VI, utomhusskulpturer som exempelvis Paradiset och Leninmonumentet och Änglafällan av Ulf Rollof.

Inför och efter samtliga tillfälliga utställningar i Stockholm och i Malmö, båda stora och små projekt, har konstverken synats och tillståndsrapporter upprättats vid ankomst och efter utställningens slut. Konservering av museets egna verk inför utställningar och samlings-hängningar har fortlöpande ägt rum. Pågående utställningar ronderas, kontrolleras och vårdas varje dag.

Totalt har under året cirka 120 verk ur samlingen förberetts för utlån, varav flera komplicerade verk med många delar. Inför alla utlån utförs en syning och vid behov en konservering av verken samt tillståndsrapporter. Tillståndsrapporterna ger möjlighet till kontroll över verkens skick och eventuellt uppkomna skador, och museets eget program för digital tillståndsrapportering underlättar och rationaliserar arbetet. Kurirresor med utlån har utförts för att tillse säker transport, hantering och installation. Under året har ett antal större utlån behandlats och turnerats.

Cirka 40 målningar, teckningar och gravyrer har under året synats inför och efter deposition hos externa myndigheter, departement och ambassader. Nästintill samtliga av dessa verk har konserverats.

Nyförvärvade verk har besiktigats och uppgifter om material, teknik, mått, komponenter, installationsanvisningar, påskrifter och signaturer har registrerats i konstdatabasen. Intervjuer med

konstnärer angående både nyförvärv och tidigare verk i samlingen har utförts när så varit möjligt. Tidigare bristande registrerad information kompletteras löpande.

Stor vikt läggs vid den förebyggande konserveringen, som att säkra rätt klimat och förhållanden i byggnaderna där konsten visas och förvaras. Museet samarbetar med Statens Fastighetsverk för att klimatanläggningarna ska fungera för utställningsrummen, magasinerna och konserveringsateljéerna och deltar även i ett projekt för energieffektiviseringsåtgärder för klimat och ljus. Ombyggnation av klimatanläggningen pågår. Förebyggande åtgärder omfattar även exempelvis säkring och skyddande av verken i utställningarna, samt planering av långtidsförvaring och packning inför transport. Under året har de kontinuerliga mätningarna av ljusförhållanden fortsatt. Förebyggande skadedjurskontroll utförs regelbundet.

För den del av konstsamlingen som är magasinerad pågår ett kontinuerligt bevarandearbete. Ett arbete har inletts för att strukturera det fortsatta arbetet med att förbättra magasinerna och även att svara mot museilagen (SFS 2017:563), särskilt dess skrivning om aktiv samlingsförvaltning § 9. Systematiskt arbete med vård- och förvaltningsplan pågår. Praktiska förbättringsinsatser genomförs som en del av museets bevarandeplan. Exempelvis utvecklas konstverkens lådor för långtidsförvaring så att nedbrytningen av konstverkens material inte går så fort. I museets tecknings- och grafikmagasin görs fortlöpande arbete med att byta ut passepartouter mot syrafria kartonger, och konstverk konserveras i samband med detta. Genom omordning, användning av bättre foldrar, boxar etc. minskas risken för hanterings- och förvaringsskador. I fotografimagasinet pågår inventering, fotodokumentation och packning av arkivlådor från Fotografiska museet i syfte att flytta materialet till externa magasin och frigöra magasinssyta för den registrerade samlingen – ungefär hälften av föremålen är nu flyttade. Vidare pågår omorganisering för att förbättra förvaring av verk i större format. Museet genomför ett internt projekt för att kvalitetsförbättra långtidsbevarandet av samlingen med film och audiovisuella media. Arbetet pågår med att uppskatta kopierings- och förvaringsbehov.

För att museets konstsamling ska bevaras och visas på bästa sätt är undersöknings- och forskningsprojekt kring föremål, konservering och bevarandemetoder avgörande. Dessa projekt bidrar till förståelse kring verkens materiella och immateriella aspekter, och hur dessa bäst bevaras. Nationell och internationell samverkan med kollegor, myndigheter och institutioner är här av stor vikt. Flera forsknings- och utvecklingsarbeten pågår i samverkan med andra institutioner. Ett samarbetsprojekt med Riksantikvarieämbetet utreder möjlighet till syrefri magasinering av i första hand Adrián Villar Rojas verk. Ett annat projekt gäller akrylmålningar i samlingen. Undersökning av skissböcker med spiralbindning fortgår, med speciellt fokus på Francis Picabia. Projektet kring användning av gel inom konservering för borttagning av tejp från verk i samlingen fortsätter, med flera workshops internt och i samverkan med andra institutioner. Projektet kring ljusmätning och färgmätning fortsätter, i syfte att bättre bevara, förvara och ställa ut ljuskänsligt material. Museet deltar i arbetet med standardisering inom kulturvårdsområdet SIS/TK 479 Bevarande av kulturarv. Uppnådda resultat sprids och delas nationellt och internationellt genom förmedling – artiklar, föredrag, workshops och webbinformation - och samverkan med museer, myndigheter och universitet.

Kostnaden för prestationstypen Konservering och förebyggande vård uppgår till 17,9 (17,7, 17,5) mkr.

2.3.3 Förvärv

Under 2018 har antalet förvärv och donationer varit fortsatt högt. Totalt har samlingen utökats med 142 verk, något fler donationer än förvärv. Bland såväl donationer som förvärv ryms två konstnärskap som är företrädade med fler än 20 verk vardera: fotografen Björn Langhammar och konstnären Vera Nilsson. Elva konstnärer sammanlagt är företrädade med fler än ett verk vardera vilket avspeglar det faktum att konstnärer inte sällan arbetar seriellt.

Genusbalansen är nästintill jämn avseende antalet kvinnliga respektive manliga konstnärer. För donationer gäller dock att fler män är företrädade då donatorer tenderar att samla konst av manliga konstnärer som inte sällan nått större ryktbarhet.

Moderna museet fortsätter att förvärva konstverk på hög nivå. Tillskotten till samlingen grundar sig främst på två faktorer: museet är idag en plats till vilken donatorer gärna skänker verk och genom framsynt förvaltning har ekonomin varit god nog för egna förvärv med fondmedel. Dock har inga verksamhetsmedel kunnat avsättas för ändamålet då kostnadsökningar inom alla sektorer gjort att intäkterna balanserat utgifterna. Förutom redan nämnda konstnärskap utmärker sig särskilt donationer av tre amerikanska konstnärer: Robert Gober, Rudolf Stinger och Irving Penn, alla konstnärer vars konst värderas långt bortom möjligheterna för ett statligt museum till egna förvärv.

Inom det nordiska svenska konstområdet har museet förvärvat viktiga verk av bl a Bruno Knutman, Constance Tenvik, Linnéa Sjöberg och Andreas Mangione. Till detta kan fogas en stor donation grafik av Carl Fredrik Reutersvärd som kompletterar museets redan betydande Reutersvärd-samling.

I Moderna museets strävan att öppna sig mot en större värld, bortom den västerländska modernistiska traditionen, har museet erhållit medel från privatpersoner till förvärv av bland andra Dayanita Singh, Atsuko Tanaka, Lygia Clark och Walid Raad med rötter i Indien, Japan, Brasilien respektive Libanon. Till konstnärskap som också tecknar konturerna av en komplicerad samtid hör Frank Bowling, Lap See-Lam, Ian Cheng och Susan Hefuna, alla nu representerade med verk som hör till de mest eftertraktade i vår tid.

Tabell 2 Förvärv och donationer

	2018	2017	2016	2015	2014
Inköpta verk	62	24	54	60	106
Donationer	75	178	52	78	54
Överförda verk *)	5	1	4	1	4
SUMMA	142	203	110	139	164

*) från Statens Konstråd, Konstbiblioteket eller Moderna museets arkiv

Källa: TMS

Kostnaden för prestationstypen Förvärv och donationer uppgår till 4,1 (3,6, 3,9) mkr.

2.3.4 Konstdatabasen och webbplatsen SAMLINGEN

Under slutet av 2018 var 74 845 unika verk registrerade i museets konstdatabas, motsvarande siffra vid utgången av 2017 var 71 591 verk. Löpande sker registrering av nyförvärv, lån, utställningar, placeringar, komplettering av information kring verken samt bildinlägg. Sammanlagt 7 254 samlingsverk har systematiskt kompletterats med basuppgifter och/eller nyregistrerats i konstdatabasen under året. Det totala antalet nya bildinlägg uppgår till 5 861 bilder av vilka 299 är stillbilder till rörlig bild och 3 897 är bilder till den äldre samlingen Fotografi. Samtliga nya bilder är fördelade på 4 792 samlingsverk.

Det är möjligt att tillskriva ett och samma konstverk fler än en klassificering, vilket resulterar i att tabellen visar en högre totalsumma.

Tabell 3 Antal registrerade verk i samlingen

	2018	2017	2016	2015	2014
Måleri och skulptur	5 841	5 752	5 696	5 591	5 514
Teckning och grafik	30 084	30 820	29 911	29 815	29 606
Fotografi	37 254	34 353	34 354	34 308	34 272
Rörlig bild	462	454	432	418	413
Övrigt	1 802	1 759	857	885	892
SUMMA	75 443	73 138	71 250	71 017	70 697
Antal unika verk	74 845	71 591	70 576	70 397	70 250

Källa: TMS

Årets arbete har bedrivits av tillsvidareanställd personal, en halvtidsanställd för bildbehandling och länkning av bilder, två visstidsanställda för registrering av samlingen samt praktikanter.

Årets stora satsning var att få igång registreringsverksamheten i den nya lokalen *Samlingshyllan* i form av rekrytering av personal, nytt digitaliseringsprojekt, uppdaterade registreringsmanualer och listor över vad som inte finns inventariefört i samlingen Fotografi.

På museets webbplats finns fr.o.m. i år, för publiken, text som beskriver museets nu pågående digitaliseringsprojekt:

1. Tillägsregistrering av uppgifter från förvärvsböcker, samlingen Grafik
2. Viktiga utländska och svenska fotografier, samlingen Fotografi
3. Fotografering av samlingen

Inom digitaliseringsprojektet *Tillägsregistrering av uppgifter från förvärvsböcker, samlingen Grafik*, har 4 000 verk under året kompletterats med uppgifter i konstdatabasen. Av grafiksamlingens totala antal i konstdatabasen (17 323) är därmed ca 14 000 verk nu kompletterade med förvärvsinformation. Inom ramen för *Pilotprojekt 2* (371 verk ur samlingen av IX gruppen) har det i en mindre omfattning plockats fram verk för förflyttning till fotostudion för fotografering. Under året har 176 verk fotograferats och av det totala antalet, 371 verk, finns idag 291 verk med bild.

Digitaliseringsprojektet *Viktiga utländska och svenska fotografier, samlingen Fotografi* omfattar ca 4–5 000 konstverk. Av dessa har 2 711 verk under året inventarieförts och registrerats med basuppgifter i konstdatabasen. 510 av dessa verk har också kompletterats med bild. Konstverken inom projektet utgör en del av de ca 55 000 verk inom klassificeringen Fotografi som inte är inventarieförda och som återstår att digitalisera i konstdatabasen.

Webbversionen, *Sök i samlingen*, lanserades med nytt utseende på museets hemsida för publiken år 2015. Antalet publicerade konstverk har ökat från 74 256 (december 2017) till 76 551 (december 2018) (siffrorna inkluderar delar av verk). Av dessa visas 36 140 verk med bild. Antalet verk som visas i *Sök i samlingen* har i år ökat med 2 295 verk (till skillnad från förra året då ökningen endast var 271 verk). Likaså har antalet verk med bild i år ökat stort, en ökning med 4 494 verk. Funktionen *My Collection* togs bort under året. Årets statistik visar att *Visas nu* är den näst mest besökta sidan efter startsidan.

Avtalet med *Bildupphovsrätt* tecknades år 2016, med avtalslicensverkan, vilket innebär att museet kan publicera alla bilder i *Sök i samlingen*, d.v.s. också av verk vars konstnärer inte är medlemmar i *Bildupphovsrätt*. Museet har därmed rättigheter att visa bild på nästan 100 %, då endast ett fåtal upphovsrättsägare har meddelat förbud mot publicering (sammanlagt 32 konstverk får inte visas med bild). Antalet upphovsrättsligt fria konstverk i samlingen är 10 975.

2.3.5 Forskning och samverkan med universitet och andra museer

Pågående och planerade forskningsprojekt vid Moderna museet utgår från museets utställningar, historia eller samling och använder museets kompetens inom curating, konservering, teknik och pedagogik. Moderna museet har sedan flera år ett vetenskapligt råd där professorer från Stockholms och Uppsala universitet samt Södertörns högskola ingår.

Arbetet med projektet *Pontus Hultén och Moderna museet – forskning och förmedling utifrån en konstsamling, ett arkiv och en boksamling* har fortsatt under 2018. Projektet har finansierats genom Kulturrådets bidrag till Centrala museers forskning och går nu in i en avslutande fas. Under året har museets forskningsgrupp samlat material och skrivit på de texter som ska utgöra den tredje och sista publikationen i en serie. Den första delen består av boken *Pontus Hultén och Moderna museet. De formativa åren* (2017) som publicerats av Moderna museet och Koenig Books. Den andra delen utgår från symposiet *Lose Yourself! A Symposium on Labyrinthine Exhibitions as Curatorial Model*, som Moderna museet organiserade 2017 tillsammans med Stedelijk Museum i Amsterdam, Tinguely Museum i Basel och Vrije Universitet i Amsterdam. Föreläsningarna har redigerats och publicerats i den nätbaserade tidskriften *Stedelijk Studies Issue #7* (2018).

Forskningsprojektet har även förmedlats till publiken genom den arkivbaserade utställningen *Att minnas Hon – en katedral/Remembering She – A Cathedral* i Pontus Hulténs visningsmagasin (3 juni 2018–17 februari 2019). I utställningen visas det bevarade huvudet av den stora *Hon*-skulpturen, tillsammans med fotografier från utställningen av Hans Hammarskiöld, en film från bygget av *Hon* 1966 av Magnus Wibom, modellen av *Hon*, arkivmaterial, samt teckningar av konstnärerna Niki de Saint Phalle och Jean Tinguely. I Visningsmagasinet presenteras även material ur arkivet, filmer och konstverk från utställningarna *Rörelse i konsten* (1961), *Andy Warhol* (1968), *Ararat – Alternativ forskning inom arkitektur, resurser, konst och teknologi* (1976), *Flyktpunkter* (1984) och *Implosion – ett postmodernt perspektiv* (1987). Materialet har under året aktiverats genom visningar och genom utställningen *Warhol 1968* på plan 2, med den tillhörande samtalsserien *Sex till åtta*, i samarbete med Södertörns högskola.

Den 20–21 september arrangerade Goethe-Institutet i Stockholm i samarbete med Moderna museet och Judisk kultur i Sverige konferensen *Nazi-looted Art and Politics of Restitution*. Till konferensen hade några av de mest etablerade experterna inom fältet bjudits in att belysa hanteringen, problemen, samt utmaningarna i samband med proveniensforskning och restitutionen på svenska, tyska och andra museer. Under hösten 2018 restituerades målningen *Markis Joseph de Montesquiou-Fezensac* (1910) av Oscar Kokoschka, i Moderna museets samling, till Alfred Flechtheims ättlingar. Med anledning av detta tog den avgående överintendenten Daniel Birnbaum initiativ till att initiera ett forskningsprojekt om den tysk-judiska konsthandlaren Alfred Flechtheims kontakter med det svenska konstlivet. Moderna museet bedriver löpande provinensforskning om verk i samlingen. Detta projekt kommer att innebära att material ur arkiven på Moderna museet, Nationalmuseum och Dansmuseet, där Rolf de Marés efterlämnade papper finns, plockas fram och analyseras, tillsammans med material i utländska arkiv.

Visningsmagasinet används torsdagar för forskarbesök och är vid dessa tillfällen bemannat med en forskarvärd. Under året har vi tagit emot 37 fysiska forskarbesök till arkivet och 21 till samlingen. Därtill svarar vi löpande på förfrågningar från forskare per telefon och via e-mail. I slutet av januari började museets nyrekryterade arkivarie och myndighetsregistrator sin tjänst, som fram till sommaren 2019 delas mellan myndigheterna Moderna museet och ArkDes.

Moderna museets och Nationalmuseum driver Konstbiblioteket, ett specialbibliotek för konst, fotografi och design tillsammans. I Biblioteksrådet ingår representanter från båda museerna och där fattas beslut om budget, förvärv och andra verksamhetsrelaterade frågor.

2.4 VISA OCH FÖRMEDLA

2.4.1 Samlingspresentationen

Under 2018 har samlingen visats på Moderna museet på Skeppsholmen och i Malmö samt genom depositioner och utlån (se 2.4.2)

Efter det att museet gjort ett antal radikala samlingspresentationer under rubriken *En annan historia*, med fotografi och därefter film och video samt ljudbaserad konst, blandas nu disciplinerna i de flesta av salarna. Eftersom sammanhangen är nog så komplicerade, så har kronologin hållits rak, från 1900-talets början till och med idag. Film, text och ibland ljud sätter skattkammarens innehåll i rörelse och i förbindelse med den tid där verken är sprungna ur och samtidigt kopplas samlingen till vår egen tid. Med museets motto *Ett öppet museum i en större värld* strävar samlingsmötet, där presentationer av samlingen planeras, att lyfta fram verk och konstnärskap som varit undanträngda i en västerländskt dominerad verksamhet. Detta är ett långsiktigt arbete som syftar till att fördjupa bilden av vad modern och samtida konst kan vara.

Kubism, expressionism och förkrigstidens radikala strömningar tog som året innan plats i första blocket, där Marcel Duchamps verk visas såväl i en egen kammare och i nära kontakt med andra banbrytare som Kurt Schwitters, Francis Picabia och Viking Eggeling. Under rubriken *Surrealistisk sommar* beblandade sig därtill de ikoniska verken med Nathalie Djurbergs egenartade filmverk, ett möte över tid där konstnärerna delar en gemensam hållning. Till detta kunde läggas förbindelser med den egyptiska surrealistiska rörelsen *Art & Liberté* som visades på det undre våningsplanet.

I museets mitt, där tonvikten lagts vid pop och abstrakt expressionism, har den radikala japanska Gutai-rörelsen från 1950-talet fått dominera ett rum i möte med Yves Klein och Lucio Fontana. I bortre delen av samlingspresentationen ersattes en stor exposé över fotografiets rörelse från dokumentation till konst med en undersökning av vad konst i en syntetisk tid kan betyda. Några av vår tids mest framträdande konstnärer Michel Majerus, Miriam Bäckstörn, Pierre Huyghe, Rachel Harrison och Isa Genzken har här gett sina skiftande svar.

2.4.2 Depositioner och utlån

Depositioner

Under 2018 var drygt 1 400 konstverk deponerade hos ungefär 180 låntagare, däribland länsresidens, domstolar, svenska ambassader, läns museer och statliga myndigheter. Nya depositioner installerades bl.a. hos Brottsförebyggande rådet och i Regeringskansliets nyrenoverade kvarter Björnen. På Sveriges ambassader i Oslo och Prag har det utförts inventering, omhängning, packning, tillbakasändande av konst och förberedande av nya depositioner. I början av året inventerades och fotograferades alla deponerade verk i Lund, Malmö och Ystad.

Tabell 4 Deponerade verk

Område	2018	2017	2016	2015	2014
Stockholm	586	591	604	741	784
Övriga Sverige	612	626	606	627	598
Utland	232	252	273	277	286
SUMMA	1 430	1 469	1 483	1 645	1 668

Källa: TMS

Utlån

Moderna museet mottar varje år ett stort antal låneansökningar. Antalet varierar, men den genomsnittliga siffran ligger runt 100 under de senaste fyra åren.

Tabellen nedan visar fördelningen av beviljade lån. Av 134 utlånade konstverk till 47 institutioner, lånades 32 verk till 5 institutioner i Stockholm, 12 verk till 6 institutioner i övriga Sverige och 90 verk till 36 utländska institutioner. 47 institutioner fick avslag för 151 konstverk och 9 institutioner valde att dra tillbaka ansökan för 17 verk. Totalt behandlades låneansökningar för 302 verk.

Ett ökat antal låntagare är utländska institutioner, i Sverige är fördelningen gällande låntagande institutioner ganska jämnt fördelad mellan Stockholm och det övriga Sverige, fast institutionerna i Stockholm lånade i år fler verk.

I samband med utlånen genomfördes ca 70 kurirresor. Planeringen av kurirresor sker i samarbete med låntagare och svenska respektive utländska speditörer.

Tabell 5 Utlån

Område	Låntagare					Konstverk				
	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014
Stockholm	5	8	9	8	9	32	22	68	20	49
Övriga Sverige	6	11	13	16	11	12	72	87	128	27
Utland	36	28	32	36	34	90	50	59	99	64
SUMMA	47	47	54	60	54	134	144	214	247	140

Källa: TMS

Kostnaden för prestationstypen Samlingspresentationen uppgår till 46,9 (46,4, 46,5) mkr.

2.4.3 Utställningar och kataloger

Utställningsplanen är sammansatt i den anda av öppenhet och experimentlusta som har varit museets signum sedan begynnelsen. Konstens och konstnärernas närvaro har alltid varit av stor betydelse, likaså dialogen med publiken. Utställningsprogrammet omfattade under 2018 stora och grundläggande exposéer över kända och mindre kända konstnärskap, nyupptäckter och publika favoriter samt omläsningar av museets samling i utställningsform. Sedan Moderna museet Malmö öppnade i slutet av 2009 har museet två permanenta lokaler för utställningar och samlingspresentationer.

Begrepp som mångfald och genusbalans präglar utställningsprogrammet från grunden. Lika många manliga som kvinnliga konstnärer har ställt ut under året och mångfald avseende uttryckssätt, härkomst och historisk förankring är genomgående för helheten. Museets vision om det öppna museet genomsyrar hela planläggningen och de vägledande begreppen kvalitet, dialog och experiment kan härledas ur varje enskildhet.

I Stockholm visades de tre stora utställningarna Concrete Matters, Nathalie Djurberg/Hans Berg samt Modernautställningen 2018 parallellt med de till formatet mindre utställningarna OEI #79, Art & Liberté, Att minnas – ”Hon – katedral” och Warhol 1968. I Malmö visades de tre stora utställningarna Skrivet i Ljus, Kobro & Strzeminski och Rosemarie Trockel samt två mindre utställningar Akram Zaatari och Lap-See Lam & Wingyee Wu.

Concrete Matters

(Stockholm 24 februari –13 maj 2018)

Utställningen presenterade latinamerikansk konkret konst från mitten av 1930-talet fram till 1970-talet. Den innefattade ett 70-tal konstverk från Argentina, Brasilien, Uruguay och Venezuela, skapade av konstnärer som på olika sätt och med delvis olika intentioner, utforskade konkretismens potential och gränser. Utställningen lyfte fram den brasilianska neokonkreta rörelsen och konstnärer som Lygia Clark, Willys de Castro och Helió Oiticica, som i slutet av 1950-talet radikalt förändrade idén om konstverket som ett statiskt objekt. Lygia Papes *Tiêia I, C*, en stor installation visades som ett eget projekt men ingick i sammanhanget.

OEI #79

(Stockholm 17 februari –1 april 2018)

OEI grundades 1999 och är en Stockholmsbaserad tidskrift för experimentellt tänkande, kritiska undersökningar och montage mellan poesi, konst, filosofi, film och dokument. Den 79:e upplagan publicerades som en rumslig presentation på Moderna museet och kretsade kring uppfattningar om att redigera, publicera, ställa ut och distribuera.

Art et Liberté: Brytning, krig och surrealism i Egypten (1938–1948)

(Stockholm 28 april–12 aug 2018)

I en första större museiutställning presenterades konstnärs- och författarkollektivet Konst och frihet (*Art et Liberté / jama'at al-fann wal hurriyyah*) kastade därmed nytt ljus över ett till stora delar okänt kapitel i den surrealistiska rörelsens historia. Gruppen grundades i Kairo 1938 i och med publiceringen av manifestet *Länge leve urartad konst*, och försåg unga konstnärer, intellektuella och politiska aktivister med en plattform för kulturell och politisk reform. Utställningen omfattade över 200 konstverk och arkivdokument och organiserades av gästcuratorerna Sam Bardaouil och Till Fellrath i samarbete med Musée national d'art moderne – Centre Pompidou, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen K20 och Tate Liverpool.

Att minnas – ”Hon – en katedral”

(Stockholm 3 juni 2018 – 10 mars 2019)

I Visningsmagasinet sammanställdes arkivmaterial med delar ur den legendariska installationen *Hon – en katedral* som ursprungligen visades på museet 1966 och då skapade stor uppmärksamhet. Drygt ett halvsekel senare fortsätter diskussionen om vilken utställning det här egentligen var, utifrån feministiska teorier och frågor kring performativitet.

Nathalie Djurberg /Hans Berg – en resa genom träsk oh förvirring med små glimtar av ljus
(Stockholm 16 juni 2018 – 9 sep 2018)

Nathalie Djurberg och Hans Berg skapar animerade världar av objekt, musik och rörlig bild – drömlika verkligheter att förlora sig i. Deras lekfullt berättade fabler rymmer humor och svärta, och sätter moraliska tyngdlagar ur spel. I täta kammerspel utspelas fragment av minnen förträngda mellan oskuldsfullhet och skam, eller febriga dagdrömmar om rollspel och begär. Utställningen på Moderna museet var deras första betydande utställning i Sverige och inkluderade några av de viktigaste rumsliga installationerna såväl som helt nya verk.

Warhol 1968

(Stockholm 15 september – 17 februari 2019)

Andy Warhols första museiutställning ägde rum på Moderna museet 1968. Warhol 1968 var en utställning om den tidigare utställningen som sökte bringa ljus över komplexiteten i Warhols konstnärskap. Året 1968 utmärkte en brytpunkt, från hans tidigare fascination inför varusamhället till en mer kommersiellt beräknande hållning. Citat och recensioner ställdes mot warholska tapeter och verk ur samlingen.

Modernautställningen 2018

(Stockholm 13 oktober 2018 – 6 januari 2019)

Under hösten var det återigen dags för Moderna museets genomlysning av den svenska konstscenen som återkommer vart fjärde år. Modernautställningen 2018 omfattade både en stor utställning och ett gediget program av föreläsningar, samtal och performance. De nära 40 inbjudna konstnärerna grep tag om vår samtid och rörde sig mot såväl andra kulturyttringar som forskning, politik och aktivism. I utställningens form reflekterade de över det svenska samhället, över naturen i förvandling och över en framtid som redan tycks ha börjat.

Kobro & Strzemiński - Ny konst i turbulenta tider

(Malmö 10 mars 2018 – 2 september 2018)

Med Katarzyna Kobro och Władysław Strzemiński presenterade Moderna museet Malmö två av de viktigaste frontfigurerna i det polska avantgardet från 1920- till 1940-talet. Deras konstnärskap kan beskrivas som en av de bäst bevarade hemligheterna i modernismens historia utanför Polen. Utställningen Kobro & Strzemiński: Ny konst i turbulenta tider är den första omfattande presentationen av konstnärerna i Sverige.

Katarzyna Kobro (1898–1951) och Władysław Strzemiński (1893–1952) levde och arbetade i en turbulent tid. De föddes i Ryssland och ingick i radikala kretsar inom det ryska avantgardet tillsammans med bl.a. Vladimir Tatlin, Aleksandr Rodtjenko och Kazimir Malevitj. Kobro och Strzemiński flydde till Polen i början på 1920-talet i takt med att konstklimatet blev alltmer repressivt i Ryssland. Där blev de snabbt centralgestalter på den polska konstscenen. Men trots att de var väldigt aktiva och hade täta kontakter med förgrundsgestalter inom de avantgardistiska strömningarna i Europa har de utelämnats när den officiella konsthistorien har skrivits.

Utställningen var ett samarbete med Museum Stzuki i Łódź. I förbindelse med utställningen producerades en katalog.

Skrivet i ljus - Tidig fotografi

(Malmö 26 maj 2018 – 13 januari 2019)

Utställningen *Skrivet i ljus – tidig fotografi* tar sin utgångspunkt i Moderna museets samling av fotografi från 1800-talets andra hälft. Här visas verk av några av historiens mest framträdande och fascinerande fotografer, bland andra: Julia Margaret Cameron, Nils Strindberg, och Carleton E. Watkins. Tack vare två betydande förvärv i mitten av 1960-talet, The Helmut Gernsheim Duplicate Collection och Helmer Bäckströms fotohistoriska samling, finns några av historiens internationellt mest kända fotografer representerade i Moderna museets samling. I utställningen visas även den

danske konstnären Joachim Koesters verk *Message from Andrée* (2005) som ett samtida inslag. Verket har lånat sitt visuella material från Nils Strindbergs dokumentation från expeditionen till Nordpolen, 1897, som också visas i utställningen.

Akram Zaatari - Letter to a Refusing Pilot
(Malmö 26 maj 2018 – 30 september 2018)

Akram Zaatari uppmärksammade filminstallation *Letter to a Refusing Pilot* berättar historien om en israelisk stridspilot som sommaren 1982, när Libanon var ockuperat av Israel, sades ha vägrat utföra sitt uppdrag att bomba en byggnad. Långt senare förstod Zaatari att historien var sann. Filminstallationen är både en hyllning och undersökning av en aktiv motståndshandling berättat genom ett personligt filter. Den lyfter frågor av etisk och existentiell karaktär, samtidigt som det personliga förenas med ett större sammanhang. Verket pendlar mellan dokumentär och fiktion och kombinerar arkivmaterial med nyinspelat material.

Rosemarie Trockel - Det lika olika/The Same Different
(Malmö 29 september 2018 – 10 mars 2019)

Rosemarie Trockel (Tyskland, f. 1952) är en av vår tids mest mångfacetterade och egensinnade konstnärer. Hon fick sitt stora genombrott på 1980-talet och har sedan dess kritiskt granskat konsten, samhällsstrukturerna och könsrollerna med en analytisk skärpa och humor, samt en alldeles egen sinnlighet.

Utställningen *Det lika olika/The Same Different* är producerat av Moderna museet Malmö och presenterar ett drygt fyrtiotal verk från 1988 fram till i dag. Utställningen summerar trettio år av Rosemarie Trockels konstnärliga produktion. Konstnären har varit väldigt involverad i arbetet med utställningen och har producerat en rad nya verk som visas för första gången. Det är den första omfattande presentationen av den uppmärksammade konstnären i Öresundsregionen.

Lap-See Lam & Wingyee Wu - Mother's Tongue
(Malmö 9 oktober 2018 – 6 januari 2019)

Videoverket *Mother's Tongue* (2018) av Lap-See Lam och Wingyee Wu tar med betraktaren på en, delvis spekulativ, tidsresa genom den svenska kinakrogens historia. Dessa platser förkroppsligar sedan slutet av 1970-talet på samma gång ett välbekant inslag som ett främmande eller exotiskt alternativ i svenska städer. *Mother's Tongue* berättar i tre kapitel historier som kretsar kring både sociala, kulturella och teknologiska sammanstötningar. Språk, identitet och att leva i en diaspora utforskas genom fiktiva monologer ledda av tre generationer kvinnor. Verket lyfter också den inbillade föreställningen om närhet till den kinesiska kulturen som kinakrogen kan tänkas generera.

Tabell 6 Tillfälliga utställningar

	2018	2017	2016	2015	2014
Stora utställningar, Stockholm	3	3	6	7	7
Mindre utställningar, Stockholm	4	8	3	5	3
Stora utställningar, Malmö	3	4	3	4	4
Mindre utställningar, Malmö	2	1	4	4	6
SUMMA	12	16	16	20	20

Moderna museet internationellt

Moderna museet har uppdraget att se till att svenska konstnärer medverkar i de stora biennialerna i världen. Under 2018 arrangerades två stora biennaler, i Sao Paulo och i Sydney. Sydney saknade svensk representation medan Sao Paulo-biennalen bjöd in Karin Mamma Andersson att curera en av nio delutställningar. Konstnären valde att visa ett antal verk ur framförallt Moderna museets samling tillsammans med ett urval av hennes senare egna verk under rubriken *Stargazer II*.

Turnéer

Inte mindre än tre stora utställningar som producerats av Moderna museet har under året fortsatt att turnera: *Marina Abramovic – The Cleaner*, *Nathalie Djurberg / Hans Berg* samt *Francesca Woodman*. Alla tre utställningarna är omtalade och kritikerrosade vilket har gjort att fler turnémottagare än de verkliga varit möjliga. Under 2018 visades *Marina Abramovic – The Cleaner* på Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn och Palazzo Strozzi, Florens efter att året dessförinnan ha visats på Louisiana, Humlebaek och Henie Onstad Kunstsenter, Oslo. *Nathalie Djurberg / Hans Berg* gick efter visningen i Stockholm direkt vidare till Museo di arte moderna e contemporanea di Trento e Rovereto och *Francesca Woodman* vilade 2018 efter att efter Stockholm ha visats på Foam Photography Museum, Amsterdam, Fondaton Henri Cartier-Bresson, Paris, Moderna Museet Malmö samt The Finnish Museum of Photography, Helsingfors. Alla tre utställningarna turnerar vidare 2019 för att avslutas vid årsskiftet.

CIMAM

CIMAM - den internationella kommittén för museer och samlingar med modern konst – förener museiprofessionella chefer och curatorer från hela världen. För första gången på 50 år gästade CIMAMs årliga konferens Stockholm, där Moderna Museet i samverkan med Bonniers Konsthall och Magasin III stod som värd och huvudarrangör. 30 delegater från fem kontinenter deltog i föreläsningar, workshops och studiebesök under temat *The Museum in Transition*. Under tre intensiva dygn föreläste inbjudna museichefer/curatorer, konstnärer, skribenter och filosofer om hur globaliseringen och den digitala revolutionen präglar dagens och morgondagens museilandskap samt om museietik i en tid av blandekonomi.

Kataloger

Moderna museet har en omfattande utgivning av utställningskataloger och böcker. Samarbetet med internationella förlag som exempelvis tyska Hatje cantz och Koenig Books innebär att museets kataloger får stor spridning via deras distributionskanaler till konstbokhandlar och museibutiker runt om i världen. En av 2018 års kataloger och en av böckerna har varit samarbeten med andra institutioner.

Tabell 7 Kataloger och böcker

	2018	2017	2016	2015	2014
Kataloger, Stockholm	2	5	4	6	4
Kataloger, Malmö	1	1	1	0	1
Böcker	3	3	0	1	2
SUMMA	6	9	5	7	7

stitutioner.

Under 2018 producerade Moderna museet 3 utställningskataloger och 3 böcker. *Concrete Matters* gjordes i en svensk och en engelsk språkupplaga i samarbete med Koenig Books. *Djurberg Berg* gjordes i en svensk, en engelsk och en tysk språkupplaga i samarbete med Museo di arte moderna e contemporaneo di Trento e Rovereto, Schirn Kunsthalle Frankfurt och med Hatje Cantz. *Kobro & Strzemiński: Ny konst i turbulenta tider* gjordes i en svensk/engelsk språkupplaga i samarbete med Muzeum Sztuki, Łódź. I samarbete med Konstnärsnämnden/Iaspis och Art & Theory Publishing gjordes boken *In and Beyond Sweden: Journeys through an Art Scene* i en svensk/engelsk språkupplaga. *A Plurality of Tongues: Giving Direction to the Museum* gjordes i en engelsk språkupplaga i samarbete med Koenig Books, och *Moderna museet: Samlingen* gjordes i en svensk och en engelsk språkupplaga, *Moderna museet: The Collection*, i samarbete med Koenig Books.

Kostnaden för prestationstypen Tillfälliga utställningar uppgår till 97,7 (110,1, 100,1) mkr.

2.4.4 Våra besökare

Moderna museet mäter besöksiffror genom att med optiska läsare räkna dem som passerar genom entréerna i Stockholm och Malmö. I Stockholm fortsätter vi att räkna besökare genom de två stora

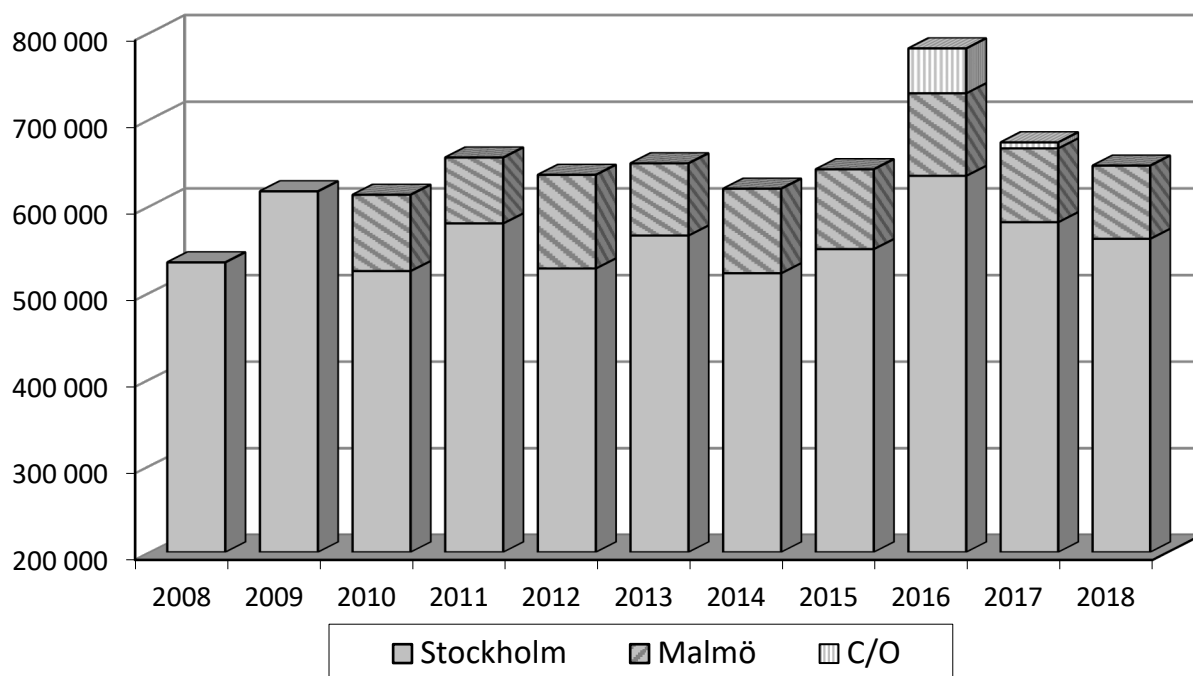
entréerna, men inte genom restaurang eller trädgård. I Stockholm avser metoden besök till både Moderna museet och ArkDes, ett s.k. anläggningsbesök.

Under 2018 kom drygt 562 000 besökare (motsvarande siffra 2017 var 581 000) till museibygnaden på Skeppsholmen i Stockholm. I Stockholm tog vi entré till tre större utställningar med ett intäktsmål på 6 miljoner som överträffades med 2.7 miljoner.

Moderna museet Malmö besöktes under 2018 av drygt 84 000 besökare (motsvarande siffra för 2017 var drygt 85 000). I Malmö har fri entré gällt för hela verksamheten under hela året.

Den totala siffran för anläggningsbesök på Moderna museet Stockholm och Moderna museet Malmö 2018 var drygt 646 000 besökare. Det är en minskning med cirka 27 000 jämfört med föregående år. Minskningen var generell för flertalet av de svenska museerna, någonting som den svenska museiföreningen tolkat berodde på sommarens ovanligt heta värmebölja.

I diagrammet visas besökssiffrorna under den senaste 10-årsperioden. Det bör påpekas att besökssiffrorna inte är generellt jämförbara då fri entré gäller från och med 2016. Under 2018 gjordes inte några utställningssamarbeten med ArkDes.

Medieanalys

Den årliga medieanalysen visar att antalet pressklipp 2018 har minskat med cirka 10 %. Det beror på att många artiklar uppmärksammat Daniel Birnbaums samarbete med Kulturhuset Stadsteatern som egentligen inte handlade om Moderna museet.

De mest omtalade utställningarna i Stockholm var jämt fördelat mellan Warhol 1968 och Nathalie Djurberg & Hans Berg, båda hade runt en tredjedel av vad Hilma af Klint åstadkom och som har legat ohotad i topp sedan 2013. I Malmö blev utställningen Kobra & Strzemiński mest omskriven.

I de sociala medierna var Warhol 1968 mest omtalad i Stockholm. I Malmö var det Rosemarie Trockel.

2.4.5 Barn- och ungdomsverksamhet

Verksamheten i Stockholm

Moderna museets barnverksamhet grundlades redan på 1960-talet och vi var då ett av de första konstmuseerna som hade en verkstad ägnad åt barns skapande. Alltsedan dess har Moderna museets

barnverksamhet med experimentlusta och konstnärlig medverkan i centrum blivit något av en förebild för andra museer och är nu en mycket viktig del av museets verksamhet. Flera av våra aktiviteter har varit banbrytande för den pedagogiska utvecklingen i Sverige och har fått efterföljare ute i världen. Vi vill erbjuda alla barn och unga en spännande och glädjefull upplevelse med modern och samtida konst i fokus. Vårt program är brett och täcker in alla åldersgrupper från yngsta spädbarnen upp till unga vuxna på 25 år. Alla aktiviteter ges utan kostnad, med Konstskolan och skolvisningar undantagna. Varje söndag erbjuder vi Familjesöndags-programmet och under höst-och vinterhalvåret kompletterar vi det med en drop-in Verkstad för dem som inte vill gå med på en visning utan bara rita och måla. Varje skollov ges kostnadsfria Lovprogram med visning och Verkstad, och under höst och vinterhalvåret åtföljs även Lovprogrammen av drop-in. Vår verksamhet för barn håller en omtalat hög kvalitet. Alla konstpedagoger är antingen utbildade konstnärer och/eller bildpedagoger, visningarna bygger på barnens medverkan och dialog, och i våra verkstäder finns ett stort utbud av konstnärliga material. Visning med verkstad för förskola samt låg- och mellanstadier har ökat under året och vi har också genomfört fler kurser för barn. Hur vi bemöter och är tillgängliga för barn och unga är en av de viktigaste delarna i Moderna museets hela verksamhet. Eftersom både föräldrar och lärare och inte minst barnen märker att Moderna museet erbjuder en kvalitativ och kreativ verksamhet så vill många komma hit. Vi bygger kontinuerligt på att finna nya publikgrupper, unga som inte varit här förut och kanske inte ens vet att vi finns.

Arbetet med att nå nya grupper

För att bredda vår publik och finna nya besökare i kategorin barn och unga är vårt samarbete med Berättarministeriet en viktig pusselbit. Berättarministeriet har verksamhet i Husby, Hagsätra och Södertälje och uppmuntrar barn till kreativt skrivande. Genom samarbetet med Moderna museet kan Berättarministeriet sedan några år väva in konst i sitt program. Barnen får lära sig om konst och vi får nya unga besökare som i de flesta fall aldrig varit här tidigare.

Kurser för unga ensamkommande

En annan viktig verksamhet för att bredda den unga publiken är museets konstkurs för asylsökande barn och ensamkommande flyktingbarn, den så kallade Superbarnskursen. Moderna museet började arbeta med målgruppen 2013, och erbjuder sedan dess gratis konstkurser med museets konstpedagoger.

Verksamhet för skolan

Visningar av museets samling och utställningar erbjuds elever i alla årskurser från förskolan till gymnasiet.

Visningar av museets samling och utställningar erbjuds elever i alla årskurser. För åk 7–9 och gymnasiet erbjuds visningar på fem olika teman: Välkommen till Moderna museet, Fokus genus, Modernism och modernitet, Filosofivisning. En annan historia.

För åk 7–9 och gymnasiet organiserar vi konstworkshops. I en workshop får eleverna på ett lekfullt och lärorikt sätt närma sig en utvald del av konstens historia i både teori och praktik. Processen och den egna upplevelsen står i centrum. Vi erbjuder fyra olika teman, ett om ekologi och hållbarhet (EkoReko) ett om fotografi (Filmiskt berättande) och ett om färg (Färg och känsla) samt en filosofiworkshop (Konsten att filosofera).

Till utställningarna *Art et Liberté*, *Concrete Matters* och *Warhol 1968* har vi erbjudit handledningar för lärare åk 7–9 och gymnasiet. Handledningarna finns dels tillgängliga i kassan och dels nedladdningsbara från webbplatsen.

Den 22 januari ägde skolmässan Skola + Museum = Sant rum på Sjöhistoriska museet. 320 lärare besökte mässan, där Moderna museet tillsammans med omkring 50 andra museer informerade om sin verksamhet.

Skolor och förskolor har kommit på egen hand till museet. Fortbildning för förskolelärare och lärare har skett genom studiedagar då vi har sett på konsten, gjort bildanalyser och tagit upp hur man kan samtala om konst med barn i olika åldrar. I Verkstan har vi prövat på att skapa bilder med olika konstnärliga material och tekniker.

En lärarkväll har genomförts under året med inriktning på *Modernautställningen - Med framtiden bakom oss*. 45 lärare i olika ämnen och på olika stadier deltog.

Sommarakademien om dans, konst och lärande

För lärare från hela landet erbjöds en dag om dans och bildskapande. I samarbete med organisationen Dans i skolan.

Skapande skola

Fruängens skola genomförde ett projekt kring konstnären Juan Miró i samarbete med Moderna museet. 100 elever deltog.

Fortbildning för lärare

Fortbildning för förskolelärare och lärare har skett genom studiedagar då vi har sett på konsten, gjort bildanalyser och tagit upp hur man kan samtala om konst med barn i olika åldrar. I Verkstan har vi prövat på att skapa bilder med olika konstnärliga material och tekniker.

Konstäventyr för hela familjen

För att aktivera barn och familjer i Pontus Hulténs visningsmagasin finns ett lekfullt pedagogiskt material, *Resenären*. Detta material har under året reviderats för att också omfatta utställningen *Att minnas 'HON – en katedral'*. Även till *Concrete Matters, Djurberg/Berg* inklusive surrealismpresentationen samt till *Modernautställningen* skapades material för familjer och andra sällskap med barn. 2018 skapade vi en upptäcktsfärd till samlingen, där besökare i alla åldrar får uppgifter att lösa. Frågorna är formulerade så att de fungerar oavsett vad som för närvarande visas. Samtliga pedagogiska material är kostnadsfria och finns tillgängliga på både svenska och engelska.

Kulturfestivalen

Moderna museet deltog som varje år i Stockholms kulturfestival, ett samarbete med Stockholm stad. Temat för året var Kanada. Vårt program var ”Starka färger på Moderna museet kom och måla”.

Konstskolor/kurser för barn

225 barn deltog under året i de konstskolor som museet arrangerar. Höst- och vårtermin och även under sommarlovet har museet kursverksamhet för barn och tonåringar. Kurserna är fokuserade på måleri, digitalt skapande och filosofi..

Babyvisningar

Museet erbjöd 35 öppna babyvisningar under året och 9 grupper bokade in privata visningar. En babyvisning är en visning i lugn takt för spädbarn och förälder..

Tabell 8 Barn- och ungdomsverksamhet

		2017	2016	2015	2014
Skolvisningar, Stockholm	381	358	468	462	422
Skolvisningar, Malmö	61	122	86	36	74
Visning med verkstad, Stockholm	170	193	153	224	202
Visning med verkstad, Malmö	18	17	0	2	4
Konstskola/kurstillfällen, Stockholm	197	283	288	137	136
Konstskola/kurstillfällen, Malmö	0	0	0	0	1
Familjesöndag, Stockholm	92	86	83	91	118
Familjesöndag, Malmö	19	25	22	20	9
Lovprogram för barn, Stockholm	96	109	120	105	152
Lovprogram för barn, Malmö	27	15	16	10	15
SUMMA	1 061	1 208	1 236	1 087	1 133

Summering Stockholm

Moderna museet i Stockholm hade under året 45 273 besökare under 19 år. Flertalet av dessa, 23 968 besökare, deltog i någon av museets aktiviteter för barn och unga. 21 305 unga besökte museet på

egen hand, med sin skolklass eller i annat sällskap. 2018 kan vi alltså se en förändring då antalet barn och unga som är del av verksamheten överstiger dem som kommer utan att ta del av någon av våra aktiviteter. Det gläder oss att se att de program vi organiserar för barn och unga är attraktiva. Vi fortsätter arbetet med att nå nya grupper inom målgruppen barn och unga och utarbetar nya, lockande program.

Verksamheten i Malmö

Public Movement

Utställningen *Public Movement* fortsatte fram till den 5 maj. Under utställningsperioden erbjöds det kostnadsfria workshops till skolor och andra grupper i staden och regionen. Dessa workshoppar var en enorm succé och totalt deltog 1962 personer i alla åldrar.

Bästa Biennalen

Moderna museet Malmö är ambassadör för Bästa Biennalen och fortsätter sitt engagemang i alla dess aktiviteter, även i egenskap av medlem i Konstpedagogiska nätverket i Skåne. 2018 var ett mellanår där en konferens anordnades i stället för en biennial. Moderna museet Malmös förmedlingsintendent var med i styrgruppen som planerade konferensen "Vad hände sen" som ägde rum på Wanås konst den 5 oktober 2018. Museet bidrog även med en föreläsning om de pedagogiska satsningarna kopplade till utställningen *Public Movement*.

Skapande skola

Ett stort Skapande skola-projekt genomfördes med Segevångsskolan från årskurs F till 6. Eleverna besökte museet vid två tillfällen, en gång för att se utställningen *Ulf Rollof: Akut* och den andra gången för att se utställningen *Kobro och Strzemiński: Ny konst i turbulenta tider*. Vid båda tillfällena fick de en visning följt av en workshop. I projektet ingick att en av museets konstpedagoger besökte eleverna i skolan under tre veckor och höll i workshops på plats. Detta resulterade i utställningen *Krumelur blir skulptur* som visades på skolan under sommaravslutningen.

Festivaler i Malmö

Moderna museet Malmö är en trogen deltagare vid Malmöfestivalen. 2018 samarbetade Malmös tre största konstinstitutioner (Moderna museet Malmö, Malmö Konstmuseum och Malmö Konsthall) som tillsammans med konstnären Nina Jensen erbjöd aktiviteten *Skulptera framtiden på en annan planet*.

2018 var det första året då Moderna museet Malmö deltog i den så kallade Lovsatsningen som Malmö stad finansierar. Under fem helger under sommarlovet erbjöd Moderna museet Malmös konstpedagoger *Utopisk sommarverkstad* inom ramen för Big Five Festival. Aktiviteten uppskattades enormt av både deltagare och konstpedagoger och resulterade i nya besökare till museet.

Kostnaden för prestationstypen Barn- och ungdomsverksamhet uppgår till 10,6 (10,3, 10,2) mkr.

2.4.6 Visningar

Verksamheten i Stockholm

Fri entré möjliggör för museet att nå en bredare publik och locka besökare som inte besökt oss tidigare. Det bästa sättet att välkomna nya besökare är att skapa ett personligt möte med museets personal och detta åstadkoms bland annat genom att vi erbjuder en öppen och tillgänglig visningsverksamhet. Visningen som pedagogiskt format är oöverträffad och när Moderna museet införde fri entré gjorde vi också en stor satsning på visningar, gratis och öppna för alla, på en mångfald av språk.

Denna stora satsning innebär att vi ökat tillgängligheten till öppna visningar och erbjuder dem nu veckans alla dagar, året runt. Visningarna ges på några av de mest talade språken i Stockholmsregionen det vill säga år 2018 på svenska, engelska, finska, spanska och persiska. Varje vecka ges publiken tillfälle att både få en visning av aktuella utställningar och av museets samling. Perioden juni till och med september tillkommer fler öppna visningar på engelska.

De tematiska visningarna av samlingen har fortsatt under året och lockat nya besökare. Fler museiovana och yngre besökare har deltagit på visningarna vilket är ett av målen. Sju nya tema har

utarbetats och visats under året; *Konstnär och kvinna, Foto och konst, Våra mest älskade och några hatade, Från dada till pop, Collage och assemblage, Rörelse i konsten och Fokus på.*

I samband med att *Einar Hylanders våning/ateljébygge* tvingades stänga och utrymdes under hösten gjordes en satsning på öppna visningar och möjlighet till bokade visningar under våren och sensommaren. Totalt genomfördes 69 bokade och öppna visningar av våningen fram till stängningsdatum sista juni.

Arbetet med att nå nya grupper

Programserien *Om din och min samling* har fortsatt och allt fler besökare kommer till visningarna. Särskilt roligt är att yngre besökare tycks uppskatta serien. Ett trettiotal visningar av personliga val ur samlingen har gjorts av samling av museets intendent, chefer, konstpedagoger, konservatorer med flera.

Utställningsansvariga har gjort så kallade *Curatorsvisningar* av de tillfälliga utställningarna under året. Här får besökarna en unik chans att höra utställningens curator berätta.

Ett samarbete med *Internationella Bekantskaper*, en ideell, ickepolitisk organisation, har bedrivits, med *Språkkafé* i samarbete med Restaurangen, varje tisdagskväll - året runt. Vid ca 10 tillfällen har vi visat något ur museets samling på lätt svenska.

Tjugo onsdagar har vi hållit workshops för SFI-grupper i samarbete med Internationella bekantskaper. Vi har under dessa tillfällen tittat på konsten, gjort bildanalyser och samtalat i ett lugnt tempo. Därefter har deltagarna getts möjlighet att prova olika material i museets Verkstad och dessutom avslutat med egna bildanalyser.

Vi har under året fortsatt satsningen på grupper med migranter och erbjudit visningar på persiska, arabiska och lätt svenska med efterföljande samtal och fika i Restaurangen. Vi har även tagit emot SFI-klasser och samtalat på lätt svenska i samarbete med personal från museets värdar. Många SFI-klasser fortsätter att komma till museet på egen hand.

En nyhet för 2018 är en konstkurs för unga hemmavarande mammor som talar mycket lite svenska. Mammor och barn har tillsammans kommit till museet för att se på konsten och tillsammans med en av museets pedagoger tala om den på lätt svenska. Därefter har man målat i Verkstan tillsammans. Kursen är ett samarbete med Svenska Kyrkans öppna förskola i Bandhagen och SUVAS Jobbtorget Globen som arbetar med hemmavarande vuxna.

Kvinnor från ett stödboende i Stockholm har vid åtta tillfällen kommit till museet för att titta på konsten och skapa i Verkstan, vissa tillsammans med sina barn. Genomfördes i samarbete med Skådebanan.

Foldern på lättläst svenska har varit bra att erbjuda dem som just börjat att lära sig svenska. Många av museets värdar har icke-svensk bakgrund och att kunna tala med museets personal på ett av sina egna språk sänker trösklar och ger en känsla av tillhörighet och identifikation.

Vi har byggt ut konstkursutbudet för vuxna med en bildanalys och skapandekurs: Se, samtala och upptäck! En grundkurs och en fördjupningskurs med 5 tillfällen vardera har genomförts.

Audiovisuella verktyg

Moderna museet erbjuder audioguider genom en app som utvecklats för iOS och Android. I appen kan ljud, bild och film visas. För besökare utan smart telefon erbjuder man appen på ipods att hyra. På appen visas också de introduktionsfilmer som produceras till tillfälliga utställningar. Audioguiden laddades under året ner av 3 878 unika användare och användes vid 6 399 sessioner. Den finns på svenska och engelska. I audioguiden kan man höra om många verk i museets samling, titta på filmer och följa en speciell audioguide för besökare som är barn. Audioguider gjordes också under året till de tillfälliga utställningarna Concrete Matters och Warhol 1968. I museets finns wifi-nätverk för enkel nedladdning av appen.

Tabell 9 Visningsverksamhet

	2018	2017	2016	2015	2014
Öppna visningar, Stockholm	582	556	430	295	306
Öppna visningar, Malmö	105	92	50	45	48
Bokade vuxenvisningar, Stockholm	334	221	333	337	291
Bokade visningar, vuxna, Malmö	48	39	54	71	40
Visning Hylanders våning	60	14	18	22	25
SUMMA	1 129	922	885	770	710

Källa: Blå boken samt manuell statistik

Intervju- och introduktionsfilmer

Våra filmproduktioner är till för att ge publiken en fördjupad kunskap om våra utställningar och möjliggör stor spridning via Moderna museets Youtube-kanal. Filmen är ett lättillgängligt medium som lämpar sig mycket bra både i audioguide-appen, på datorn hemma och på skärmar i anslutning till utställningarna i museet. I filmarbetet fokuserar vi på intervjuer med konstnärer eller curatorer som där ges möjlighet att på ett direkt sätt berätta om utställningarna och konsten som visas. Moderna museet samarbetar i produktionen med professionella filmare och redigerare. Konstnär- och curatorsamtal dokumenterades och publicerades. Introduktionsfilmer har producerats till utställningarna Concrete Matters/Lygia Pape: Ttéia 1, C, Art et Liberté (i sex delar), Nathalie Djurberg & Hans Berg samt Modernautställningen 2018. Filmerna presenteras på skärmar i och utanför utställningarna, i Moderna museets app och på Moderna museets Youtube-kanal. Introduktionsfilmer med svenska som språk textas på engelska, och tvärtom.

Följande programverksamhet har också tillgängliggjorts via Youtube: Till Modernautställningen 2018 dokumenterades performance, konstnärssamtal och föreläsningar med ett 20-tal konstnärer och andra konstprofessionella i nio filmer, däribland seminariet "In & Beyond Sweden: På resa genom en konstscen", Lars Bang Larsen: Öyvind Fahlström - Worliding Art, Seminarium: Konst genom pedagogik och gemensamt skapande, Economic Space Conference 2 (Seminarieserie i samarbete med Handelshögskolan, 4 tillfällen). Dans för Parkinson i samarbete med Balettakademin i Stockholm. Under 2018 hade Moderna museets kanal på Youtube 87 697 visningar.

50bilder.se

Moderna museets bild databank för skolan "50 bilder" hade 6 895 besökare under året.

Verksamheten i Malmö

Visningsverksamhet i Malmö

Under året erbjöds löpande öppna visningar på lördagar, familjevisningar en söndag i månaden samt familjeverkstad en gång i månaden. Ett nytt koncept testades, lunchvisningar, som snabbt blev mycket uppskattade. Dessa ges under lunchtiden och museets café erbjuder rabatterat pris till dem som deltagit i visningen. De mycket populära babyvisningarna fortsatte under året med en växande publik.

Lördagsvisningarna, familjevisningarna, babyvisningarna, babyworkshoppar, Arton plus och lunchvisningarna räknas inom Moderna museet Malmös "öppna visningar".

Under året genomfördes 101 visningar totalt, varav 48 var öppna lördagsvisningar, 8 var familjevisningar, 29 var babyaktiviteter, 2 var visningar på finska och 5 var Arton plus.

Kohtaa taide

Malmö stad är förvaltningsområde för finska sedan 2015. Förvaltningsområdena ska säkerställa tillgång till vård, förskola, kommunikation och kultur för malmöbor med sverigefinsk bakgrund. Lagen om nationella minoriteter innebär en förstärkning av de nationella minoriteternas språk och kultur. Myndigheter, såväl som kommuner, har ett ansvar att stärka och skydda de nationella minoritetsspråken.

Moderna museet Malmö har valt att förhålla sig till denna viktiga satsning genom att kontakta de olika sverigefinska grupper och föreningar som finns i Malmö, först för att undersöka om intresse finns samt för vilka aktiviteter. Intresset är stort och vi har därför börjat erbjuda aktiviteter på finska. Hösten 2018 inledde vi visnings- och workshopverksamhet med fantastiska resultat. 2019 fortsätter museet sin satsning med dessa aktiviteter.

Arton plus

Moderna museet Malmö är känt för inspirerande verkstäder som riktar sig till barn och unga, men vi vet också att även vuxna vill få möjlighet att uttrycka sin kreativitet. Arton Plus är till för alla vuxna som vill inspireras av konstens värld och utveckla sina egna kreativa sidor genom konstnärligt skapande.

Arton Plus är Moderna museet Malmös satsning för kreativverkstäder för vuxna. Varje träff är fristående, och har ett tema som inleds med att museets konstpedagog ger en kort djupdykning i konstverken i någon av våra aktuella utställningar. Resten av tiden spenderas i Verkstan, där vi omsätter inspiration till kreativitet.

Detta testades under hösten 2018 med totalt 6 tillfälle. 80 personer deltog. Aktiviteten fortsätter under 2019 med avsikt att etableras som en del av den pedagogiska löpande verksamheten.

Kostnaden för prestationstypen Visningar uppgår till 10,4 (9,8, 9,2) mkr.

2.4.7 Program

Verksamheten i Stockholm

Program i samband med årets utställningar

Med framtiden bakom oss – Modernautställningen 2018

Arbetet med utställningen föregicks av interna seminariedagar i samarbete med Göteborgs konsthall, Malmö konstmuseum, Bildmuseet i Umeå samt Iaspis/Konstnärsnämnden i Stockholm. På varje plats var konstexperter inbjudna för att göra korta presentationer kring konstnärskap eller delge idéer om tendenser i samtidskonsten i Sverige. Seminarierna resulterade i en publikation i samarbete med Iaspis/Konstnärsnämnden. Innehåll belystes även i ett publikt seminarium där flera av de medverkande skribenterna från publikationen deltog, samt några av de konstnärer som medverkade i utställningen.

I samband med utställningen visades ett filmprogram under helgerna. Under den offentliga utställningsöppningen höll Marina Gržinić en föreläsning och en rad performances och konstnärliga presentationer genomfördes inför publik.

Ett större antal performancekonstnärer uppförde verk inom ramen för utställningen. De fick en stor publik, inte minst under öppningstillfällena då hela vernissagepubliken på 2000 personer hade möjlighet att uppleva dem, men även under seminarie- och performancehelgen då ett par hundra personer deltog. Konstnärer hade också tillfälle att presentera och diskutera sina verk.

Redigerad fredag! Utställning OEI#79 Redigera/Publicera/Distribuera

Vid sex tillfällen bjöds publiken att ta del av en rad experimentella förlag, tidskrifter, publiceringsinitiativ, konstnärer, forskare, filosofer och poeters tankar och åsikter. De inbjudna talarna kom från en rad olika länder som Danmark, Portugal och Frankrike. Programkvällarna anlade skilda perspektiv men kretsade samtliga kring redaktionella strategier, publiceringens kritiska potential, innovativa former och produktiva gemenskaper. Programmet grävde sig också bakåt i den alternativa publiceringens historier. Man diskuterade bland annat Ernesto de Sousas utmanade arbete som kritiker, konstnär, filmare och curator under de portugisiska 1960-, 70- och 80-talen, och det svenska Kulturmagasinet Vargen (1974 – 1975) med dess mix av dada, pop och anarkism. De två första programpunkterna genomfördes med stöd av Iaspis – Konstnärsnämndens internationella program för bild- och formkonstnärer.

Utställning Concrete Matters

Föreläsning Om konkret konst som lärande och psykiatri. Oscar Svanelid, doktorand i konstvetenskap vid Södertörns högskola, lyfte fram de brasilianska konstnärerna Lygia Pape och Lygia Clark som under

1960- och 1970-talet började använda konkret konst både som pedagogiskt verktyg och psykiatrisk behandlingsmetod.

Samtal och cello i Lygia Papes installation Ttéia, 1C

I salen med konstverket kunde man en kväll lyssna till cellisten Peter Schuback som framförde stycken med koppling till konsten. Musiken varvades med en personlig presentation av konstnären Lygia Pape, av professor Marcia Sá Cavalcante Schuback som studerade för Pape Rio de Janeiro i slutet av 1970-talet.

Sex till åtta, utställningen Andy Warhol 1968

I anslutning till utställningen hölls samtalserien Sex till åtta som diskuterade filosofi, estetik och religion i anknytning till det politiska året 1968. Samtalen ägde rum kl 18 – 20 och omgivna av den warholska silvertapeten kunde publiken ta del av panelsamtal som ställde ett antal frågor med relevans för konsten och året 1968. Reflekterar Warhols bilder den amerikanska drömmen, eller snarare dess traumatiska undersida? Hur hänger 1968 års estetiska rörelser samman med andra rörelser i samhället? Hur kunde Warhol förena ett liv som praktiserande katolik med det som popkonstnär? I samarbete med Södertörns högskola.

Fristående program

Filmklubben

Filmklubben är en ny serie som startade i januari 2018 och har som ambition att visa kvalitativ film från olika genrer. Redan vid öppnandet 1958 fanns en Moderna museets Filmklubb. Filmklubben 2018 visade filmer i gränslandet mellan konst- och dokumentärfilm. Ofta medverkar konstnären eller regissören och kvällarna inleds med en presentation av filmen och avslutas med en diskussion tillsammans med publiken.

Tempofestivalen på Moderna museet

Sedan tio år tillbaka samarbetar Moderna museet med Tempofestivalen och i mars 2018 visades filmen Faces, Places av den 89-åriga regissören Agnes Varda i samarbete med den 50 år yngre street art konstnären JR inom ramen för festivalen.

Out by Art – Ny nordisk konstfilm av konstnärer med funktionsvariation

Nyproducerade konstfilmer och en dokumentärfilm som utforskar vad det kan innebära att vara konstnär utanför normen visades i museets biograf. Dokumentärfilmen följer fem konstnärer, alla verksamma vid olika nordiska ateljéer för personer med funktionsvariationer, i deras arbete med konstfilm. Konstfilmerna och dokumentärfilmen visades i Biografen och det blev samtal med de medverkande. Alla konstnärerna medverkade och Biografen blev fullbokad, så att vi även ordnade med en streamad visning utanför Biografen. Filmerna visades sedan även i Tempofestivalen, Fringe Festival och i flera andra sammanhang, fortsatt i samarbete med Moderna museet.

Resonans – musikserie i samarbete med ArkDes och Anrikningsverket

Resonans var en fri fortsättning på de konserter som tidigare år gjorts i museernas trädgård. 2018 knöt vi till oss Anrikningsverket som producerar Norbergfestivalen i Bergslagen, känd för sina avantgardistiska elektronmusikkonserter. Samarbetet innefattade också Moderna Dansteatern som fungerade som produktionsplats för några av de performanceakter som framfördes under de tre fredagskvällar i augusti då Resonans ägde rum. Resonans blandade elektronisk musik från öst och väst med svenska artister samt performanceakter från flera länder i ett rikt och suggestivt program. Varje kväll inleddes med ett konstnärssamtal. I samarbete med ArkDes, Moderna Dansteatern och Anrikningsverket.

Axelsson Nilsson Duo – en konsert med visuella inslag

Musikstyckena Eppur si Muove av Ivo Nilsson, Dream Weaving-Annoyance av Jonny Axelsson och Separator av Hanna Hartman framfördes i museets auditorium. Konserten gavs med stöd från Föreningen Svenska Tonsättare.

#metoo – ett år senare

I kölvattnet av #metoo och #konstnärligfrihet bildades Nya Konstnärsklubben (NKK) som består av kvinnor, transpersoner och icke-binära. Museet gav plats åt Nya Konstnärsklubben att fira födelsen av en ny sorts gemenskap som vill inspirera till aktivism. NKK arrangerade performanceakten ”Kungörelse”. ”Konstnärlig frihet” var den rubrik som konstvärlden manifesterade sig genom under #metoo-upproppen i Sverige. Under våren 2018 bjöd Moderna museet in de aktiva till diskussioner om vad

som skett efter #metoo. Mötesdeltagarna arbetade med direktdemokrati och kom överens om de aktiviteter som ägde rum och där NKK:s performancekväll var en av aktiviteterna.

Symposium: Arvet efter Susan Sontag

En dag med föreläsningar, samtal och filmvisning som diskuterade arvet efter författaren Susan Sontag. Hon utkom 1977 med *On Photography*, en bok som fick ett avgörande inflytande över fotografins diskurser och praktik. Symposiet bjöd in internationella talare – teoretiker och konstnärer. Det föregicks av ett seminarium för elever med inriktning fotografi på Konstfack. I samarbete med Institutionen för mediastudier, Stockholms universitet och Konstfack.

Samtal om surrealismen ur ett queer-perspektiv

Under Prideveckan välkomnades publiken till ett kvällssamtal mellan curatorerna Ladislav Zikmund Lender och Rado Istok modererat av Carlota Mir. Samtalet kretsade kring ”Toyen”, en av grundarna till en surrealistisk grupp i Tjeckoslovakien, vars verk ofta presenteras i museets samling. Med sina queera och erotiska verk framträder Toyen som en nyckelfigur i samtida undersökningar av den surrealistiska rörelsen och var således ett spännande konstnärskap att undersöka inom ramen för PRIDE. Kvällen var en del av Eleutheria, ett europeiskt publikt program om ett queert arv curerat med anledning av Stockholm Europride 2018. Eleutheria på museet var ett samarbete mellan Moderna museet, EUNIC Stockholm och Stockholm Pride 2018 och erhöll stöd av Czech Embassy och Czech Centre.

Narrating home in visual arts through an East West divide

Hur har hem och vardagsliv skildrats i västeuropeiska respektive östeuropeiska kulturella och politiska sammanhang under kalla kriget till idag? Konferensen samlade internationella forskare inom fälten konstvetenskap, kulturstudier, estetik och arkitektur för att undersöka hemmet som tematik i bildkonst, film, design och arkitektur. Konferensen var ett samarbete med Center for Baltic and East European Studies och Institutionen för kultur och lärande vid Södertörns högskola.

Opera: The Seventh Seal av João McDowell

En nyskriven opera baserad på filmen *Det Sjunde Inseplet* av Ingmar Bergman presenterades för publik inom ramen för Bergmanfestivalen 2018. Kompositör var den brasilianske musikern João McDowell och regissör Bengt Gomér. Operan framfördes vid två tillfällen i Moderna museet.

Meditation i museet

Vid sju tillfällen anordnades guidad meditation i museets samlingssalar, en timme före ordinarie öppettid på söndagsmorgnar. I samarbete med föreningen Shambhala Meditationscenter i Stockholm.

Konst genom pedagogik och gemensamt skapande

Samtal och presentationer om konst som utgår från pedagogiska praktiker. Programmet var en del av museets ungdomssatsning Museum Museum.

Economic Space Conference

En internationell konferens om alternativa ekonomier. I samarbete med Handelshögskolan SSE Art Initiative.

Konsten att agera

Konferens om hierarkier inom den västerländska konst- och formbranschen. I samarbete med Sveriges Konstföreningar.

More than real – art in the digital age

Föreläsning om konst och ny teknologi inför utställningen *Mud Muses* på Moderna museet hösten 2019.

Slutet seminarium om demokratibrott

En utbildningsdag för personal från hela landets Brottsofferjourer organiserades på Moderna museet. Utbildningen syftade till att lära personalen mer om konstnärers olika uttryck och de risker för brott som de kan utsättas för på grund av sin konstnärliga verksamhet. Utbildningsdagen genomfördes i samarbete med Brottsofferjourerna i Sverige samt Konstnärsnämnden.

Verksamheten i Malmö

Utställningsrelaterade program

Program kopplade till utställningen PUBLIC MOVEMENT

Juste Debout

Juste Debout är världens största streetdancetävling. 2018 hölls den nordiska deltävlingen i Malmö 9–10 februari, och Moderna museet Malmö deltog i ett sidoprogram. På museet visades den hyllade dokumentärfilmen Martha & Niki med efterföljande samtal där Niki Tsappos deltog, samtalet modererades av dansvetaren Cecilia Malmström Olsson.

Freestyle Phanatix

Under hela utställningsperioden samarbetade museet med det skandinaviska streetdancekompaniet Freestyle Phanatix. Med jämna mellanrum erbjöd de workshops i olika streetdancestilar, dessa workshops var en stor publiksuccé. Detta resulterade i ett nytt samarbete för museet, Freestyle Phanatix fortsatte erbjuda sina workshops med medel från den nationella Lovsatsningen under höstlovet och jullovet.

Program kopplade till utställningen Kopro och Strzemiński, ny konst i turbulenta tider

Seminarium om Kopro och Strzemiński

För att fördjupa bilden av konstnärsparet, deras samtid och inspirationskällor bjöd vi in till en temaeftersmiddag där två framträdande forskare inom området satte fokus på Katarzyna Kopro och Władysław Strzemiński.

Det första seminariet erbjöds den 31 maj. Christina Lodder, hedersprofessor i konsthistoria vid University of Kent, berättade i sin föreläsning med titeln "Abstraction: from Moscow, Vitebsk and Smolensk" om hur Kazimir Malevitj och Vladimir Tatlin inspirerade Kopro och Strzemiński att forma sin teori och praktik. Małgorzata Jędrzejczyk, doktorand och fristående curator vid Jagiellonian University i Kraków, fokuserade på Kopro och Strzemińskis idéer om unistisk skulptur. I sin föreläsning "Stepping in to space" pratade Małgorzata Jędrzejczyk om Kobros fascinerade idéer om synen på skulptur.

Det andra seminariet i serien ägde rum den 31 augusti med titeln "Seminarium om visionär konst och demokratisk samhällsplanering". Inbjudna talare var Jarosław Suchan och Victoria Percovich Gutierrez. Jarosław Suchan är konsthistoriker, kritiker, curator och chef för Muzeum Sztuki i Łódź, som Moderna museet Malmö samarbetade med inför utställningen. Under sin föreläsning belyste Suchan olika aspekter av de principer som Kopro och Strzemiński utvecklade som en form av avantgardepolitik.

Därefter följde en föreläsning med Victoria Percovich Gutierrez, processledare med fokus på jämlikhets-, demokrati- och delaktighetsfrågor på White arkitekter. Percovich pratade om varför stadens utveckling är avgörande när demokratin krisar.

Program kopplad till utställningen Skrivet i ljus — tidig fotografi

Under denna utställningsperiod erbjöds det ett par speciella visningar. En curatorvisning med Anna Tellgren, intendent för fotografi på Moderna museet, en specialvisning med museets fotokonservator Teresa Mesquit där hon visade upp material med de olika tidiga fotografiska tekniker som visas i utställningen. Fotohistorikern Eva Dahlman föreläste om bortglömda kvinnliga fotografer och den danska konstnären Joakim Koester föreläste om sitt konstnärskap utifrån sitt verk *Message from Andrée* som visades i utställningen.

Konstnären Nanna Ylönen, som går Critical and Pedagogical Studies-program på Konsthögskolan i Malmö gjorde sin praktik på museet under oktober 2018. Praktiken bestod av öppna workshoppar som erbjöds kostnadsfritt till skolorna i regionen.

Gallerinatten 2018

Under denna natt, gjorde konstnären Karin Granstrand workshopen "Det ritade oritade" i museets Verkstad. Workshopens tema inspirerades av Rosemarie Trockel vars utställning hade vernissage då.

Fristående program

KHM x Moderna museet Malmö

Detta är en föreläsningsserie som initierades i januari 2015. Programmet planeras i samarbete mellan Malmö Konsthögskolas studentdrivna föreläsningkommitté och assisterande intendent vid Moderna museet Malmö. Alla föreläsningar är öppna för allmänheten. Under året anordnades 8 artist talks: Lili Reynaud-Dewar, Marianna Simnett, Kira Nova, They Are Here, Jonathan Allen, Laure Prouvost, Tori Wrånes och Sara Jordenö och Conny Karlsson Lundgren.

Quizkväll

I november och december arrangerades quizkvällar vid två tillfällen. Under kvällarna höll Linnéa Jahn ett populärkulturellt quiz, vilket lockade många nya besökare. Moderna museet Malmö kommer att fortsätta med konceptet under våren.

Better Safe and Sorry

Moderna museet Malmö var värd till konstnärssamtalet med konstnären Bahareh Mirhadi som organiserades av Skånes konstförening som en del av projektet *Konsten att mötas*.

Kortfilmsdagen

Den 21 december är årets kortaste dag. Dagen till ära, skapades "kortfilmsdagen" i Frankrike 2012, i Sverige lanserades Kortfilmsdagen 2014 som ett initiativ från Svenska Filminstitutet. Moderna museet Malmö anslöt sig till detta mycket speciella tillfälle för att erbjuda, under en hel dag, ett rikt program där 27 kortfilmer visades. Program delades upp för barn, tonåringar och vuxna.

2.4.8 Tillgänglighet för funktionsnedsatta

Moderna museet definierar begreppet tillgänglighet såväl i fysiska, psykiska som i sociala termer. Tillgänglighetsarbetet är en naturlig del i museets verksamhet och ses över och utvecklas kontinuerligt. Alla ska känna sig välkomna och bekväma i sitt besök på Moderna museet. Vi samarbetar ofta med olika organisationer och intresseföreningar i vårt tillgänglighetsarbete för att få tillgång till bästa möjliga kunskap om de olika områdena. Exempel på samarbetspartners är Huddinge öppenvård, Daglig verksamhet, Balettakademin och Stockholms Stadsmission. Alla program är utan kostnad för deltagarna.

Möten med minnen – verksamhet för personer med demenssjukdom

Specialanpassade program med interaktiva visningar för personer med demenssjukdom och deras anhöriga. Syftet med Möten med minnen är att ge stimulans och förbättrad livskvalitet till deltagarna genom samtal och diskussioner kring konsten. Vår konstpedagog som är specialutbildad för personer med demenssjukdom gör en visning för både de sjuka och deras anhöriga. På måndagar när det är lugnt i museet välkomnar vi besökare med demenssjukdom och de kommer tillsammans med en anhörig. Tillsammans med våra konstpedagoger samtalar de om konsten i vår samling och avslutar i Verkstan med att måla och fika.

Dans för Parkinson

Dans för Parkinson är ett av våra nya program inom ramen för tillgängligheten till museet. En av museets konstpedagoger har tillsammans med dansare och koreograf satt ihop ett program för besökare med Parkinsons sjukdom. Tillsammans gör de bildanalyser, dansar och skapar egna bilder i verkstan. Programmet är en stor succé, här citeras några rader ur utvärderingen: "Inspirerande, oförutsägbart, tillåtande, fruktansvärt roligt, lärorikt, utvecklande utmanande, härliga lokaler..." Vad var bäst? "Att få röra sig i relation till konsten och skapa en annan relation mellan den och sig själv än den traditionella förståelsen". "Samvaron, kamratskapet". "Stunderna efter vi hade tittat på konstverken då vi samlade ihop oss i färger och rörelser", "Att titta noga på ett konstverk och sedan hitta rörelser i min kropp". Skillnaden mellan att mötas endast i dans och med konst och dans uttrycker deltagarna som att man får fler infallsvinklar, ytterligare en dimension till dansen, att konsten tillför en skönhetsupplevelse och att med konsten får sinnet och hjärnan vara med och dansa. "Jag är mycket glad och uppfylld när jag går hem". Vid terminens avslutning dansade gruppen i museet och visade sina egna bilder för sina anhöriga i Verkstan. Dansa för Parkinson är ett samarbete med Balettakademin. Sist på terminen gjorde man en film om Dans för Parkinson som nu finns att se på museets youtube-kanal.

Konsten dolda kraft

En kurs som är utformad för att passa pensionärer med kognitiva funktionshinder som går eller har gått på daglig verksamhet. I samarbete med Daglig verksamhet Kungsholmen gjordes 2017 ett pilotprojekt som föll mycket väl ut. Några citat från utvärderingen lyder: ”Det var roligt att prova på olika material och tekniker och alla kom lätt igång”. ”Upplevelserna från Moderna museet både när det gäller att se olika konstverk och att skapa egna bilder och skulpturer var något som deltagarna sedan tog med sig tillbaka till Dagliga verksamheten, där man stolt kunde berätta om dessa”. ”Mottagandet av personalen på Moderna museet har varit väldigt positiv och respektfullt. Deltagarna har verkligen känt sig välkomna.”

Moderna museet erbjöd även seminariet *Den fria tidens kvalitet* för fritidsutvecklare och personal i gruppboheter.

Forum 4 tillsammans med Aktivitetshuset rehabilitering i Huddinge

Forum 4 är öppen vård för vuxna som har ett lämnat missbruk eller är beroende av alkohol eller narkotika och har en daglig verksamhet. Aktivitetshuset är rehabilitering för psykiskt känsliga personer. I samarbete med Huddinge kommun har vi bjudit hit Öppenvårdsenheten och psykiatrin. 26 tillfällen med visningar och skapande i Verkstan utan kostnad har genomförts. Att komma till Moderna museet regelbundet och träffa samma pedagog varje gång har stor betydelse för den här gruppen.

Aktivitet för kvinnor från Klaragården

I ett samarbete med Klaragården (Stockholms Stadsmission) har vi sedan ett antal år gratis konstkurs i Verkstan för hemlösa kvinnor. Ca 10 deltagare kom hit, deltog i konstvisning och i ett samarbete med Klaragården (Stockholms Stadsmission) har vi sedan ett antal år gratis konstkurs i Verkstan för hemlösa kvinnor. Gruppen har nu vuxit, från 10 deltagare 2016 till 18 2017. Programmet innebär en konstvisning och eget skapande i Verkstan.

Syntolkade visningar

Sensus är en kulturgrupp med personer med nedsatt syn eller ingen syn alls och på Moderna museet erbjuds de visningar med eget skapande i Verkstan.

Visning för de som bor i gruppboheter eller arbetar inom daglig verksamhet

Regelbundet och sedan ett stort antal år erbjuder museet gratis och öppna visningar för boende i gruppboheter eller engagerade i Daglig verksamhet.

Visningar på teckenspråk

Under året har verksamheten med visningar på teckenspråk fortsatt. Museet samarbetar med en konstpedagog som är specialiserad på denna typ av visning och hon har hjälp till med att marknadsföra visningar på teckenspråk av samlingen i sina nätverk och upparbetade kanaler.

Tillgänglig text - Om Moderna museet på lättläst svenska

Kortfattat om Moderna museet och några av våra konstverk på lättläst svenska har uppdaterat fortlöpande. Foldern finns i museet och att ladda ner på hemsidan. Den berättar helt kort om museet, dess historia och om ca 40 olika konstnärer och konstverk, från 1900-talets början till idag. De producerade texterna på lättläst svenska har lagts in i vår konstdatabas för att publiceras i *Sök i samlingen* på webben.

Verkstexter

Under året har ett hundratal nya texter som berättar om konstverk i museets samling producerats. Verkstexterna ska vara runt 100 ord långa och skrivna på ett sätt som gör dem intressanta och lätta att ta till sig för en bred publik. Texterna placeras intill konstverken i sal, publiceras i museets publika webbdatabas *Sök i samlingen* och i sociala medier. Arbetet med att gå igenom äldre material, bearbeta, forska, uppdatera och skriva nya texter pågår löpande, arbetsmetoder prövas och utvecklas.

Publika utställningsfoldrar

Under året har tre längre foldrar producerats för att introducera de stora tillfälliga utställningarna, och fem kortare trycksaker för mindre utställningar. Flera avdelningar är involverade i framställningen och

basen är ett redaktionellt råd som skiftar i sammansättning för varje utställning. Målet är tillgänglighet, att förklara ibland komplexa innehåll på ett sätt som kan nå alla. Foldrarna är gratis för publiken.

Läsplatser

I museet finns utarbetade läsplatser för museets besökare. Under året har ny litteratur inköpts för att belysa och fördjupa samlingen, konstverk, konstnärer och samhällsströmningar. En samling med aktuell referenslitteratur har satts ihop till varje ny utställning och är en uppskattad fördjupning. Vid besök av andra internationella museer har de uppmärksammats ur ett tillgänglighetsperspektiv och för att vi inte har något svinn av böcker trots frånvaron av larm på de ofta påkostade konstböckerna som placeras vid läsplatser i anslutning till salarna.

2.5 VERKSAMHETEN I MALMÖ

Moderna museet Malmö öppnade 2009 som en trepartslösning mellan Moderna museet, Malmö stad och Region Skåne. Moderna museet är den första institution som har startat ytterligare ett museum i en annan stad i Sverige. I nära samarbete med bidragsgivarna har museet sedan dess utvecklats till en särpräglad verksamhet, som har utgångspunkt i den statliga myndigheten Moderna museet, men som också genererar egna strategier. Ett modernt museums främsta uppgift idag är inte att berätta en (konst)historia, utan flera sådana. Därför eftersträvar Moderna museet Malmö genusmedvetenhet och kulturell mångfald, såväl i arbetet med verk ur samlingen och tillfälliga utställningar, som i arbetet med förmedling och program. Museets närvaro i såväl staden som regionen och i södra Sverige stärker uppdraget att demokratisera och tillgängliggöra vårt gemensamma kulturarv av den nationella samlingen av modern och samtida konst till samhällsmedborgarna.

Det förnyade avtalet mellan Malmö stad, Region Skåne och Moderna museet gäller fr.o.m. den 1 januari 2017 och löper på 8 år. I avtalet regleras de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten. I bilaga till avtalet beskrivs den verksamhetsidé som parterna är överens om ska gälla för verksamheten. Verksamhetsidén innebär i sammanfattning följande:

Visionen för Moderna museet är att fortsätta verka i den anda av öppenhet och experimentlusta som har varit museets signum alltsedan 1958. Konstens och konstnärernas närvaro har alltid varit av stor betydelse för museets hela verksamhet, likaså dialogen med publiken och det internationella konstlivet. Moderna museet är idag ett museum i två städer, Stockholm och Malmö, vilket gör att samlingen regelbundet hängs om och roteras. Det gör att den permanenta samlingen ständigt hålls levande och är på ett nytt sätt inbyggd i museets presentationer av såväl tillfälliga utställningar som verk ur samlingen på båda museerna.

Moderna museet Malmö firar 10 år 2019 och ska fortsätta att vara, en etablerad och central aktör i Öresundsregionens och södra Sveriges konstliv. Samarbetet med museet i Stockholm, tillsammans med delaktigheten i både Malmö stads och Region Skånes verksamheter, skapar unika möjligheter för museet att vara närvarande i många olika sammanhang. Museet ska vara en plattform för samarbeten mellan konstnärer, etablerade institutioner och det fria kulturlivet samt samverka med olika kultur- och intressegrupper som nödvändigtvis inte har bildkonst som främsta agenda. Syftet är att bredda bildkonstens angelägenhet. Av största vikt är också att utveckla ett hållbart pedagogiskt samarbete med barn och unga. Mötet och ett fördomsfritt samtal med besökarna är en viktig del för samhällelig delaktighet och yttrandefrihet som museet vill lyfta fram.

Utställnings-, barn- och ungdoms-, visnings- och programverksamheten i Malmö redovisas i avsnitten 2.4.3, 2.4.5, 2.4.6 samt 2.4.7.

2.6 MEDVERKANS- OCH UTSTÄLLNINGERSÄTTNING

I enlighet med det avtal för konstnärers medverkan och ersättning vid utställningar som har träffats mellan Statens kulturråd och konstnärernas organisationer har Moderna museet betalat ut ersättning till 47 konstnärer under året. Ersättningen uppgår till sammanlagt 825 tkr (2017 1 554 tkr 69 konstnärer, 2016 266 tkr 13 konstnärer, 2015 1 904 tkr 36 konstnärer). I samband med utställningsproduktionen har alla andra kostnader betalats av Moderna museet på sedvanligt vis.

2.7 PERSONAL- OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

I enlighet med museets arbetsmiljöpolicy ska Moderna museet vara en säker och stimulerande arbetsplats. Verksamheten ska kännetecknas av arbetsglädje, kvalitet och yrkeskunnande. Vår grundsyn ska vara att vi respekterar och mår om varandra. Anställningstiden ska erbjuda goda möjligheter till lärande och kompetensutveckling i arbetet.

2.7.1 Rekrytering

Museets personalomsättning bland de tillsvidareanställda var lägre under 2018 än de två föregående åren och kan nu sägas åter ligga på en mer normal nivå. Under 2018 har tre personer avgått med pension, fyra har slutat på egen begäran och en person har entledigats. Övriga anställningar som upphört har varit tidsbegränsade anställningar, framför allt vikariat.

Tabell 10 Extern personalrörlighet

	2018	2017	2016	2015	2014
Ledning	1	0	0	3	0
Utställningar & Samling	2	4	4	1	1
Förmedling	1	0	1	1	0
Malmö	3	10	11	7	7
Museiteknik	3	3	0	1	0
Konservering	1	1	1	3	2
Kommunikation (inkl. museivårdar)	8	8	8	2	3
Administration	1	3	3	1	4
SUMMA	20	29	28	19	17

Källa: Palasso

Museet har under 2018 rekryterat och tillsvidareanställt sju personer samt rekryterat 13 personer för tidsbegränsade anställningar, huvudsakligen vikariat i samband med tjänstledigheter. Tre personer har rekryterats via Moderna Beredskaps Jobb.

2.7.2 Kompetensutveckling

Ansvaret för den individuella kompetensutvecklingen är delegerat till museets chefer och gruppchefer som en del av verksamhets- och personalansvaret.

Exempel på kompetensutveckling på museet under 2018 är fortsatt utbildningar inom IT-området, projektledning, ledarskap, kommunikation samt första hjälpen- och brandskyddsutbildningar. Museet har också anordnat en föreläsning för all personal på temat internt bemötande och samarbete.

2.7.3 Personalsammansättning

Nedan följer en redovisning av könsfördelning och personalomsättning i de tre grupperna:

Ledningskompetens – Överintendent och avdelningschefer.

Kärnkompetens - sakområdeskompetens inom museets verksamhetsområden: Utställningar & Samling, Förmedling, Konservering, Museiteknik, Museivårdar.

Stödkompetens – sakområdeskompetens inom museets stödfunktioner Kommunikation och Administration.

Tabell 11 Personalstruktur

	Totalt antal	Män		Kvinnor		Medel-ålder	Förändring	
		Antal	%	Antal	%		Börjat	Slutat
Ledningskompetens	9	3	33%	6	67%	57	0	1
Kärnkompetens	101	33	33%	68	67%	48	11	10
Stödkompetens	48	13	27%	35	73%	45	9	9
SUMMA	158	49	31%	109	69%	48	20	20

Källa: Palasso

Tabell 12 Ålderssammansättning

	Totalt	Kvinnor	Män
-29 år	5	3	2
30-39 år	40	32	8
40-49 år	36	22	14
50-59 år	54	36	18
60 år -	23	16	7
SUMMA	158	109	49

Källa: Palasso

Museet eftersträvar en jämn könsfördelning inom samtliga befattningar. Inom gruppen ledningskompetens har andelen kvinnor ökat från 64 % till 67 % mellan 2017 och 2018. Inom gruppen kärnkompetens har andelen kvinnor ökat marginellt mellan 2017 och 2018. Inom gruppen stödkompetens har andelen kvinnor sjunkit från 78% till 73%.

Personalen har en medelålder på 48 år, vilket är högre än föregående år (4 år).

Under de närmaste fem åren kommer 23 medarbetare att fylla 65 år och museet planerar att under 2019 genomföra en kompetensanalys för att säkerställa att rätt kompetens rekryteras.

Inom ledningsgruppen kommer två personer att fylla 65 år 2020.

2.7.4 Arbetsmiljö och sjukstatistik

Museets målsättning är en hälsosam arbetsmiljö med låga sjuktal och har som minimikrav att sjukfrånvaron inte ska överstiga nivån för den statliga sektorn, som 2017 var 3,8 %.

Museet stimulerar till friskvård genom att erbjuda alla anställda friskvårdsbidrag, friskvårdstimme samt subventionerad massage på arbetsplatserna i Malmö och i Stockholm.

Under 2018 har den totala sjukfrånvaron varit 3,5 % vilket är en ökning med 0,2 % sedan 2017. Museet kan dock konstatera att sjukfrånvaron fortfarande är lägre jämfört med staten som helhet. I gruppen män har sjukfrånvaron minskat med 0,6 % och i gruppen kvinnor har sjukfrånvaron ökat med 1,1 %. Andelen långtidssjukfrånvaro har ökat något, men då museet är en liten myndighet gör varje person med längre sjukfrånvaro stor skillnad i statistiken.

Tabell 13 Sjukstatistik

Procentuell sjukfrånvaro	2018	2017	2016	2015	2014
Kvinnor	3,8	2,7	3,9	4,8	3,4
Män	3,1	4,7	5,8	7,5	5,8
50 år och äldre	3,5	4,3	4,5	7,2	6,1
30 - 49 år	3,7	2,3	4,6	4,5	2,7
29 år och yngre	0,8	2,2	0,0	1,1	2,4
Alla	3,5	3,3	4,5	5,7	4,2
Andel långtidssjukfrånvaro	38,8	33,2	55,2	66,2	53,1

Källa: Palasso

I syfte att minska sjukfrånvaron inom myndigheten har museet framför allt arbetat förebyggande, med åtgärder inom vårt systematiska arbetsmiljöarbete. Museet har tydliga mål för såväl den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, som den fysiska arbetsmiljön. Utöver arbetsmiljöronderna på samtliga avdelningar, har all personal fått möjlighet till individuella genomgångar av sina arbetsplatser av ergonomer från företagshälsovården, som även hållit ergonomiföredrag för personalen. Liksom arbetsmiljöronderna har ergonomigenomgångarna också utgjort ett verktyg för att upptäcka ohälsa på ett tidigt stadium. En lång rad åtgärder har vidtagits som resultat av arbetsmiljöronderna och ergonomigenomgångarna, exempelvis inköp av ergonomiska hjälpmedel och möbler, ljuddämpande draperier, gångmattor och hörlurar, förbättrad belysning mm.

Myndighetens samverkanssystem, med arbetsmiljökommitté, arbetsplatsmöten, medarbetar-samtal och löpande dialog och avstämningar mellan chefer och medarbetare fungerar också i syfte att fånga upp signaler om risker för ohälsa samt hitta lösningar för att åtgärda dessa. Vid längre sjukfrånvaro samarbetar vi med företagshälsovården för en bra rehabilitering.

Museet har genomfört flera utbildningar i hjärt-/lungräddning inkl. första hjälpen för personalen. Det finns tydliga rutiner för hur frontpersonal ska hantera hotfulla eller kränkande beteenden hos museibesökare. Arbetsgivaren uppmuntrar utnyttjande av friskvårdstimme och friskvårdsbidrag.

2.8 LOKALKOSTNADER

Moderna museets totala lokalkostnader uppgick under 2018 till 75,9 mkr. Av dessa avser 4,9 mkr verksamheten i Malmö.

Lokalen i Malmö upplåts hyresfritt av Malmö stad. Enligt avtalet om Moderna museet i Malmö beräknas värdet av detta till ca 5,7 mkr. Sedan början på år 2018 förhyrs en kontorsdel i en angränsande fastighet i Malmö.

Tabell 14 Hyreskostnader

Hyresvärd	Hyra (mkr)
Statens Fastighetsverk ¹⁾	44,2
Svensk Museitjänst/Riksantikvarieämbetet	2,3
Gemensamma funktioner med Nationalmuseum ²⁾	1,2
Förvaltnings AB Harpan	0,1
MTAB samt div. mindre förhyrningar	0,1
Malmö stad (kontor)	0,2
Malmö stad	(5,7)
Totala hyreskostnader (exklusive Malmö stad)	48,1

¹⁾ Avser samtliga förhyrningar på Skeppsholmen (Museibygnaden, Hus 117)

²⁾ Enligt budget för Konstabiblioteket då kostnaden inte är specificerad i avtalet mellan Nationalmuseum och Moderna museet

Källa: Agresso

De övriga driftskostnaderna uppgår sammanlagt till 27,6 mkr. I dessa kostnader ingår städning med 4,4 mkr (varav Malmö 0,9 mkr) och larm och bevakning (inkl. värdar) med 21,4 mkr (varav Malmö 3,8 mkr).

Kostnaderna för el uppgår till 2,1 mkr. Av dessa avser 4 tkr Malmö och resterande lokalerna i Stockholm där statens Fastighetsverk är hyresvärd. Museet har inte haft några kostnader för reparationer och underhåll eller övriga driftkostnader.

Museets huvudbyggnad uppgår totalt till 15 101 m² och består till största del av publika ytor (67 %) samt magasin och verkstäder (24 %). 4 % av ytan används för kontor och 6 % av ytan används av restaurangen.

Enligt resultaträkningen uppgår museets lokalkostnader till 62,3 mkr. Värdkostnaderna som uppgår till 12,5 mkr ingår i resultaträkningens personalkostnader och hyreskostnaden för de gemensamma funktionerna med Nationalmuseum (1,2 mkr) ingår i posten övriga kostnader i resultaträkningen.

2.9 AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Från och med 2008 har krav införts att museets varuförsäljning ska ha full kostnadstäckning.

I försäljningsintäkterna nedan ingår all försäljning från museets butiker exklusive intäkterna från försäljning av museets utställningskataloger och -affischer. Intäkterna från den försäljningen redovisas i tabellen nedan i posten Övrigt. I kostnaderna för varuförsäljningen ingår, förutom kostnader för de sålda varorna, direkta försäljningsomkostnader och lönekostnader för butikspersonalen även lokalkostnader, kapitalkostnader för butikens inventarier samt kostnader för butikens utnyttjande av museets stödfunktioner.

Tabell 15 Full kostnadstäckning och övriga avgifter

	+/- t.o.m. 2016	+/- 2017	Intäkt 2018	Kostnad 2018	+/- 2018	Ack +/- utgå. 2018
Verksamhet med full kostnadstäckning (tkr)						
Försäljning av varor, budget enligt Regleringsbrev			15 000	15 000		
Försäljning av varor	1 515	-1 525	11 655	11 952	-297	-307
Undersökningar, utredningar och andra tjänster, budget enligt regleringsbrev			0	0		
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0	0
Tjänsteexport	0	0	755	755	0	0
SUMMA VERKSAMHET MED FULL KOSTNADSTÄCKNING	1 515	-1 525	12 410	12 707	-297	-307
Övrig avgiftsbelagd verksamhet (tkr)						
Entréer och visningar, budget enligt Regleringsbrev			10 000			
Entréer och visningar	0	0	10 470		10 470	10 470
Övrigt, budget enligt Regleringsbrev			15 000			
Övrigt	0	0	14 622		14 622	14 622
SUMMA ÖVRIG AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	0	0	25 092	0	25 092	25 092

Källa: Agresso

Anmärkning: Moderna museets regleringsbrev för 2018 saknade uppgifter om beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras. Budgetsiffrorna ovan är därför hämtade från Moderna museets internbudget

Under Övrigt ingår bl.a. följande:

- Katalog- och bildförsäljning, 2,4 mkr
- Konferensverksamheten, 3,1 mkr
- Hyresintäkter, 1,5 mkr
- Sponsringsintäkter, 4,1 mkr
- Utlån och depositioner, 1,0 mkr
- Avgifter 100 vänner, 1,0 mkr.

Underskottet inom verksamheten med full kostnadstäckning hänger samman med att 2018 var ett år med mindre breda utställningar och därmed lägre försäljning. Museet bedömer att det ackumulerade resultatet vid utgången av 2019 kommer att vara i balans.

2.10 SAMARBETE OCH SAMVERKAN

2.10.1 Statens centrum för arkitektur och design

Moderna museet och Statens centrum för arkitektur och design samarbetar kring lokaldrift och säkerhet, posthantering, arkiv och registratur, telefoni, IT, personal- och ekonomiadministration, kassa- och värdfunktionerna samt konferenslokaler.

2.10.2 Nationalmuseum

Konstbiblioteket är Moderna museets och Nationalmuseums gemensamma bibliotek för konst, fotografi och design.

Konstbiblioteket är ett av Nordens största specialbibliotek inom konst, fotografi och design. Bokbeståndet speglar Moderna museets och Nationalmuseums samlingar och verksamhet och täcker tidsperioden från renässansen fram till idag. En stor del utgörs av monografier över konstnärer och fotografer samt auktions- och utställningskataloger.

2.10.3 Övrig samverkan

Moderna museet har även ett omfattande samarbete med en mängd olika myndigheter och andra aktörer, både nationella och internationella. Dessa redovisas på annat håll i årsredovisningen.

Se avsnitten: 2.3.2 Konservering och förebyggande vård, 2.3.6 Forskning och Samverkan, 2.4.3 Utställningar och kataloger, 2.4.5 Barn- och ungdomsverksamhet, 2.4.7 Program, 2.4.8 Tillgänglighet för funktionsnedsatta.

2.11 ÖVRIGT

2.11.1 Särskilda redovisningskrav

Moderna museet ska redovisa hur det vid upphandlingar som överstiger gällande tröskelvärden har arbetat med att uppfylla de nya kraven på kollektivavtalsenliga villkor som följer av 17 kap. 2-5 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Moderna museet har under 2018 genomfört två upphandlingar där kraven enligt ovan angivna lagrum är tillämpligt.

Vid upphandling av bevaknings- och säkerhetstjänster gjordes ett avrop på Statens inköpscentrals ramavtal. Ramavtalet upphandlades enligt den förutvarande lagen om offentlig upphandling vilket innebär att kraven på kollektivavtalsenliga villkor inte var lika tydligt formulerade. Dock ingår i denna upphandling krav på lönesättning och andra villkor.

Museet har genomfört en egen upphandling av städtjänster och där ställt ett obligatoriskt krav på anbudsgivarna att tillämpa de arbetsrättsliga villkoren avseende lön, semester och arbetstid enligt "Kollektivavtal Serviceentreprenad 2017-2020 mellan Almega Tjänsteförbunden och Fastighetsanställdas förbund och SEKO" gentemot anställda när de medverkar i utförandet av kontraktet.

Vid kommande upphandlingar kommer museet att ha som utgångspunkt att ställa krav på kollektivavtalsenliga villkor avseende lön, semester och arbetstid.

2.11.2 Restitution av konstverk

Under 2018 har en lång och till stora delar komplicerad utredning om huruvida ett konstverk (Bildnis eines Marquis – Joseph de Montesquiou-Fezensac av Oskar Kokoschka) borde restitueras i enlighet med de så kallade Washinton-principerna avslutats.

Utredningens slutsats är att rättmätig ägare är den judiske konsthandlaren Alfred Flechtham vars galleri plundrades av nazisterna 1933. Målningen har inte kommit till Sverige på korrekt vis och har alltså aldrig tillhört svenska staten och den bör därför återlämnas till sin rättmätiga ägare.

Museet beslutade därför att restitueras målningen till Alfred Flechtheims arvingar. Återlämnandet ägde rum under hösten 2018.

3 FINANSIELL REDOVISNING

3.1 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	14 300	15 000	11 000	11 700	15 000
Utnyttjad	6 827	5 861	5 746	6 847	8 137
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	18 957	8 957	18 957	18 957	18 957
Maximalt utnyttjad	0	6 106	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	129
Räntekostnader	117	127	145	78	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	45 000	45 000	45 000	58 000	45 000
Avgiftsintäkter	28 045	36 899	40 140	52 148	44 977
Intäkter enl 4 § avgiftsförordningen	5 397	5 408	4 581	6 065	4 731
Intäkter enl 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	4 060	4 860	3 932	4 533	6 734
Anslagskredit					
Beviljad	4 707	4 384	4 367	3 859	3 847
Utnyttjad	0	2 040	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	3 304	0	1 857	1 929	3 825
Bemyndiganden, ej tillämpligt					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	117	112	116	107	113
Medelantalet anställda (st)*	136	150	140	134	131
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 686	1 875	1 727	1 891	1 603
Kapitalförändring					
Årets	-297	-1 525	-124	988	527
Balanserad	-10	1 515	1 639	651	124

* I beräkningen av medelantalet anställda 2014 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

3.2 RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	151 709	149 934
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	37 502	47 167
Intäkter av bidrag	3	10 231	13 741
Finansiella intäkter	4	38	39
Summa		199 479	210 882
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-85 745	-85 969
Kostnader för lokaler		-62 286	-61 964
Övriga driftkostnader	6	-49 203	-62 050
Finansiella kostnader	7	-152	-178
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 390	-2 246
Summa		-199 777	-212 406
Verksamhetsutfall		-297	-1 525
Årets kapitalförändring	8	-297	-1 525

3.3 BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	653	790
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	796	0
Summa		1 449	790
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	243	380
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	4 942	4 713
Konstverk	13	744 382	720 940
Pågående nyanläggningar	14	1 133	582
Summa		750 700	726 615
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		3 944	2 624
Summa		3 944	2 624
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 202	2 154
Fordringar hos andra myndigheter	15	3 036	2 470
Övriga kortfristiga fordringar	16	592	1 483
Summa		7 830	6 107
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17	17 221	14 890
Övriga upplupna intäkter	18	316	2 447
Summa		17 536	17 337
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	-3 252	2 154
Summa		-3 252	2 154
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 224	0
Kassa och bank		206	172
Summa		1 430	172
SUMMA TILLGÅNGAR		779 637	755 798

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
	20		
Statskapital	21	52 637	52 637
Donationskapital	22	696 223	669 275
Balanserad kapitalförändring		-10	1 515
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	-297	-1 525
Summa		748 553	721 903
Avsättningar			
Övriga avsättningar	23	621	459
Summa		621	459
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	6 827	5 861
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	25	0	6 106
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	3 809	3 839
Leverantörsskulder		9 117	6 809
Övriga kortfristiga skulder	27	1 493	1 406
Summa		21 246	24 020
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	8 818	9 249
Oförbrukade bidrag	29	102	168
Övriga förutbetalda intäkter	30	297	0
Summa		9 217	9 416
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		779 637	755 798

3.4 ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not					
Uo17 8:1 Ramanslag Centrala museer: Myndigheter ap 10 Moderna museet	31	-2 040	157 114	155 074	-151 770	3 304
Summa		-2 040	157 114	155 074	-151 770	3 304

3.5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tillämpade redovisningsprinciper

Moderna museets (MM) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 4 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2017, 114 tkr, har år 2018 minskat med 61 tkr.

Värderingsprinciper anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 20 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

MM tillämpar vanligtvis följande avskrivningstider, men gör en bedömning av varje anläggningstillgångs ekonomiska livslängd vid inköpstillfället

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Basutställningar Maskiner och inventarier samt bilar
10 år	Inredningsinventarier

Bärbara datorer liksom mobiltelefoner och läsplattor anses ha en kortare livslängd än 3 år och kostnadsförs därför direkt.

Från och med första januari 2003 ska så kallade kulturtillgångar redovisas enligt samma regler som andra typer av anläggningstillgångar. Inköp av konstverk finansieras

med anslagsmedel (statskapital), donationsmedel (donationskapital), eller med medel från någon av de stiftelser MM förvaltar (donationskapital). Eftersom konstverken bedöms ha en obegränsad ekonomisk livslängd sker inga avskrivningar.

Inköp av konst via stiftelser. MM är förvaltare av fyra stiftelser: Gerard Bonniers stiftelse, Carl Fribergs stiftelse, Österlindska stiftelsen och Anna -Stina Malmborgs och Gunnar Höglunds stiftelse. I enlighet med stiftelsernas urkunder används avkastningen för att utöka MM:s konstsamling.

Värderingar av fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Varuförsäljning

Från och med den första januari 2008 ska full kostnadstäckning gälla för varulager-försäljning dvs den ska ej anslagsavräknas.

Värdering av varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Avdrag för bedömd faktisk inkurans har gjorts.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

Lön (tkr)	2018
Daniel Birnbaum, överintendent	1 413
Förmån resa	2
Birnbaum & Birnbaum AB, ledamot	

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 31 i resultatredovisningen.

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2018	2017
Totalt	3,5%	3,3%
Andel 60 dagar eller mer	38,8%	33,2%
Kvinnor	3,8%	2,7%
Män	3,0%	4,7%
Anställda – 29 år	-	2,2%
Anställda 30 – 49 år	3,7%	2,3%
Anställda 50 år	3,5%	4,3%

Sjukfrånvaro för anställda under -29 år lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

		2018	2017
Not	1 Intäkter av anslag		
	Utgifter enligt anslagsredovisningen	151 770	150 026
	Förändring 2008 års semesterdagar	-61	-92
	Summa	151 709	149 934
Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
	Lokaluthyrning	3 145	1 761
	Restaurang	1 477	1 396
	Tjänsteexport	775	2 251
		5 397	5 408
	Icke statliga medel, 6 kap 1§ kapitalförsörjningsförordningen		
	Sponsorintäkter	1 650	1 867
	Barter	2 410	2 993
		4 060	4 860
	Entréer och visningar	10 470	13 648
	Varuförsäljning med full kostnadstäckning	11 655	12 314
	Utlån och depositioner	950	890
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	4 970	10 047
	Summa	28 045	36 899
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	37 502	47 167
	Återrapportering enligt regleringsbrev redovisas på sid 32-33		
Not	3 Intäkter av bidrag		
	Bidrag från statliga myndigheter	627	417
	Bidrag från kommuner och landsting	9 054	8 797
	Utomstatliga intäkter av bidrag	550	4 527
	Summa	10 231	13 741
Not	4 Finansiella intäkter		
	Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	28	29
	Övriga finansiella intäkter	10	10
	Summa	38	39
	Räntesatsen för ränte- och avstakonton hos Riks-gälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not	5 Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	56 597	56 981
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	<i>1 676</i>	<i>2 324</i>
	Sociala avgifter	27 045	26 408
	Övriga kostnader för personal	2 103	2 580
	Summa	85 745	85 969

		2018	2017
Not	6 Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	103	167
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	14	8
	Resor, representation, information	7 020	8 480
	Köp av varor	13 495	14 130
	Köp av tjänster	29 891	38 667
	Förändring av varulager	-1 321	597
	Summa	49 203	62 050
	Minskade driftkostnader mellan åren beror främst på minskade utställningskostnader		
Not	7 Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	117	127
	Realiserade valutakursförluster	20	44
	Övriga finansiella kostnader	15	7
	Summa	152	178
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not	8 Årets kapitalförändring		
	Avgiftsfinansierad verksamhet, över-/underskott	-297	-1 525
	Summa	-297	-1 525
		2018-12-31	2017-12-31
Not	9 Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	1 151	847
	Årets anskaffningar	140	304
	Summa anskaffningsvärde	1 291	1 151
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-361	-166
	Årets avskrivningar	-277	-194
	Summa ackumulerade avskrivningar	-638	-361
	Utgående bokfört värde	653	790
Not	10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	2 250	2 250
	Årets anskaffningar	851	0
	Summa anskaffningsvärde	3 101	2 250
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 250	-2 247
	Årets avskrivningar	-55	-3
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 305	-2 250
	Utgående bokfört värde	796	0
Not	11 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	12 070	12 070
	Summa anskaffningsvärde	12 070	12 070
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 691	-11 522
	Årets avskrivningar	-137	-169
	Summa ackumulerade avskrivningar	-11 828	-11 691
	Utgående bokfört värde	243	380

			2018-12-31	2017-12-31
Not	12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
		Ingående anskaffningsvärde	61 494	59 485
		Årets anskaffningar	2 015	2 009
		Överföringar	134	0
		Summa anskaffningsvärde	63 643	61 494
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-56 781	-54 901
		Årets avskrivningar	-1 920	-1 880
		Summa ackumulerade avskrivningar	-58 701	-56 781
		Utgående bokfört värde	4 942	4 713
Not	13	Konstverk		
		Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	720 940	693 036
		Tillkommande tillgångar	23 442	27 903
		Summa ackumulerade avskrivningar	744 382	720 940
Not	14	Pågående nyanläggningar		
		Ingående anskaffningsvärde	582	364
		Årets anskaffningar	685	218
		Färdigställda anläggningar	-134	0
		Utgående bokfört värde	1 133	582
Not	15	Fordringar hos andra myndigheter		
		Fordran ingående mervärdesskatt	2 141	1 772
		Kundfordringar hos andra myndigheter	895	698
		Summa	3 036	2 470
Not	16	Övriga kortfristiga fordringar		
		Statsgarantier	350	1 193
		Övrigt	242	290
		Summa	592	1 483
Not	17	Förutbetalda kostnader		
		Förutbetalda hyreskostnader	11 739	11 719
		Förutbetalda utställningskostnader	4 349	1 060
		Övriga förutbetalda kostnader	1 133	2 111
		Summa	17 221	14 890
Not	18	Övriga upplupna intäkter		
		Upplupna intäkter, utställningar	0	2 300
		Övriga upplupna intäkter utomstatliga	316	147
		Summa	316	2 447
Not	19	Avräkning med statsverket		
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	2 040	-1 857
		Redovisat mot anslag	151 770	150 026
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-157 114	-146 129
		Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 304	2 040
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	114	205
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-61	-92
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	53	114
		Summa Avräkning med statsverket	-3 252	2 154

Not 20 Specifikation förändring av myndighetskapitalet 2018-12-31

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enl. resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2017	52 637	669 275	1 515	-1 525	721 903
Ingående balans 2018	52 637	669 275	1 515	-1 525	721 903
Föregående års kapitalförändring	0	0	-1 525	1 525	0
Årets förändring donationskapital	0	26 948	0	0	26 948
Årets kapitalförändring	0	0	0	-297	-297
Summa årets förändring	0	26 948	- 1 525	1 228	26 651
Utgående balans 2018	52 637	696 223	-10	-297	748 553

2018-12-31

2017-12-31

Not 21 Statskapital

Anslagsfinansierade inköp av konstverk, utan avkastningskrav

52 637

52 637

Utgående balans

52 637

52 637

Not 22 Donationskapital

Ingående balans

669 275

641 420

- varav konst

668 303

640 339

- varav likvida medel

973

1 021

Under året erhållna donationer

23 442

27 903

Under året inköpt konst

7 366

1 269

Under året erhållna likvida medel

10 871

1 220

Under året betalt för konst

-7 366

-1 269

Utgående balans

696 223

669 275

- varav konst

691 745

668 303

- varav likvida medel

4 478

973

Museet har under året erhållit flera stora donationer:

Lygia Clark, Estruturas de Caixa ..., 2 055 tkr

Frank Bowling, Listening to Beethoven, 1 442 tkr

Gilbert & George, Beard Review, 1 157 tkr

Walid Raad, MOM/2018/109, 1 810 tkr

Robert Gober, Cat Litter, 1 500 tkr

Ian Cheng, BOB, 1 350 tkr

Irving Penn, 8 fotografier, 2 550 tkr

Not 23 Övriga avsättningar

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans

459

459

Årets förändring

162

0

Utgående balans

621

459

Avsättningen kommer delvis att användas under 2019

		2018-12-31	2017-12-31
Not 24	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	5 861	5 746
	Under året nyupptagna lån	3 363	2 354
	Årets amorteringar	-2 397	-2 239
	Utgående balans	6 827	5 861
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	14 300	15 000
Not 25	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret		
	Beviljad räntekontokredit i Riksgäldskontoret enligt regleringsbrevet	18 957	8 957
	Utgående skuld på räntekontot	0	6 106
	Summa	0	6 106
Not 26	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	1 228	1 010
	Arbetsgivaravgifter	1 526	1 427
	Leverantörsskulder andra myndigheter	1 054	1 400
	Övrigt	1	2
	Summa	3 809	3 839
Not 27	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	1 307	1 157
	Övrigt	186	249
	Summa	1 493	1 406
Not 28	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	4 531	4 173
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	2 217	1 280
	Upplupna utställningskostnader	608	1 060
	Övriga upplupna kostnader	1 462	2 736
	Summa	8 818	9 249
Not 29	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	102	168
	Summa	102	168
Not 30	Övriga förutbetalda intäkter		
	Övriga förutbetalda intäkter	297	0
	Summa	297	0

**Not 31 Uo 17 8:1 Centrala museer: Myndigheter
Ap 10 Moderna museet**

Enligt villkor i regleringsbrevet skall Moderna museet mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet

825

1 554

Enligt regleringsbrevet disponerar Moderna museet en anslagskredit på 4 707 tkr. Under 2018 har Moderna museet inte utnyttjat krediten.

Anslaget är räntebärande.

4 UNDESKRIFT

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2019

Ann-Sofi Noring
T.f. Överintendent

